



Zmieniaj Wrocław z WBO

s. 9

#WrocławNieMarnuje

s. 3

Jesień w aglomeracji
wrocławskiej

s. 19

„W kółko kręcę”
w październiku

/ s. 3

Ruszyła strefa
30 plus

/ s. 6

Nie zwalniamy
tempa

/ s. 7

Od samorządności rozpoczęła się Solidarność

Szanowni Państwo,

wciąż pamiętamy święto 40-lecia Solidarności, tak we Wrocławiu, gdzie spotkaliśmy się pod historyczną zajezdnią, która rozpoczęła strajk, jak i w Gdańsku, gdzie spotkaliśmy się w gronie samorządowców, by rozmawiać o Polsce budowanej w oparciu o nasze małe wspólnoty.

Koniec sierpnia przypominał nam twarze bohaterów i pozwolił jeszcze pełniej uzmysłowić sobie, że 30-lecie samorządu, które także w tym roku świętujemy, nie miałyby miejsca, gdyby nie wydarzenia poprzedzające je o dekadę. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Solidarność – jak brzmi jego pełna nazwa – pozostał po sobie ten trwały pomnik: samorządności. Od niej zaczęła się Solidarność – od głębokiego przekonania ludzi, że Polskę możemy zmienić, decydując samodzielnie o ważnych dla nas sprawach. Tamta samorządność nie oznaczała upadku państwa, przeciwnie – odnowiła je, zbudowała nową wspólnotę. Dziś cieszymy się naszym Wrocławiem i naszą wolnością właśnie dzięki temu.

Solidarność sprzed czterech dekad nakłada na Wrocław, nazy-

wany jej twierdzą, szczególne zobowiązanie. Dzisiaj wypełniamy je, spotykając się z samorządowcami z całej Polski, by przypominać, że jest ona zbudowana na mieszkańcach naszych małych wspólnot. Myślę, że to szczególnie ważne, bo w tych właśnie wspólnotach pokazujemy, że mimo różnic, także politycznych, potrafimy wspólnie zadbać o najbliższą nam przestrzeń. Nie oznacza to jednak, że wyrzekamy się własnych poglądów czy sympatii. Marzę, aby takie samorządowe myślenie rozlało się po całej Polsce. Marzę, żeby zobaczyli je politycy, marzę wreszcie, żeby przekonało ich ono do przeniesienia go z poziomu samorządu, na cały kraj.

Solidarność nie jest zamkniętym projektem. Ta sprzed 40 lat wciąż nam o tym przypomina. Mówiłem o tym podczas spotka-

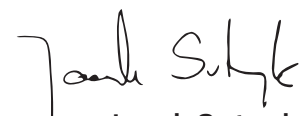


FOT. UM WROCŁAW

nia z Białorusinami, a zarazem obywatelami i obywatelkami Wrocławia. Razem z nami budują tkankę miejską, są członkami naszej wspólnoty. I jako wspólnota rozumiemy ich ból i chęć zmian na Białorusi. 40 lat temu Polskę

wspierał cały świat. Dzisiaj chcemy odwdzięczać się solidarnością z tymi wszystkimi, którzy o swoją wolność wciąż jeszcze muszą się upominać. Wiem, że Państwo rozumieją to zobowiązanie.

Bardzo za to dziękuję!


Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

Wrocław ma oficera łącznikowego z Białorusinami



FOT. UM WROCŁAW

Pomoc w sprawach administracyjnych oraz wsparcie informacyjne – to główne zadania pełnomocnika prezydenta Wrocławia ds. mieszkańców pochodzenia białoruskiego. Została nim Tatsiana Andrushka.

Białorusini, którzy uciekając ze swojej ojczyzny, zdecydują się przyjechać do Wrocławia mogą liczyć na wsparcie pełnomocniczki prezydenta Wrocławia ds. mieszkańców pochodzenia białoruskiego. Jest nią Tatsiana Andrushka.

– Wszyscy śledzimy wydarzenia na Białorusi i mocno trzymamy kciuki, żeby doszło tam do trwałej zmiany – mówi Jacek Sutryk. – Wierzę, że Tatsiana będzie naszym ważnym łącznikiem w relacjach z Białorusinami. Ich społeczność w naszym mieście jest liczona w dziesiątkach tysięcy. Chcemy, aby wiedzieli, że zawsze mogą na nas liczyć. Wrocław to miasto solidarności – tu nie

tylko solidarność wspominamy, ale chcemy ją okazywać każdego dnia.

Tatsiana Andrushka, komentując powołanie na nowe stanowisko, podziękowała za okazane wsparcie.

– Bardzo dziękuję za wsparcie naszego narodu. W tych trudnych chwilach jest to dla nas bardzo ważne. Przekonałam się, że Wrocław to miasto spotkań dobrych ludzi. Zależy nam, żeby Białorusini dowiedzieli się, że to miejsce jest dla nich bezpieczne i gościnne. Moja funkcja ma polegać na wsparciu informacyjnym, a jeśli zajdzie taka potrzeba, również administracyjnym.

WROCŁAW TV

Oglądaj, jak zmienia się Wrocław



Komunikacja



Wydarzenia kulturalne



Edukacja



Biznes i inwestycje



OGLĄDAJ ONLINE

wroclaw.pl/tv

2

www.wroclaw.pl

#WrocławOtwartyDlaWszystkich

Wrocław nie marnuje – nie marnuj i Ty!

Warsztaty, lekcje zero waste dla uczniów oraz wspieranie bokcrossingu, czyli wymiany książek – wraca kolejna odsłona kampanii „Wrocław nie marnuje”. To wykorzystywanie, naprawianie, odnawianie oraz recykling używanych już materiałów i produktów, do którego mieszkańców namawia miasto. Wszystko po to, by zredukować ilość powstających odpadów.



– W ramach kampanii chcemy pokazać mieszkańcom, że wielu rzeczom można dać drugie życie. Z pozoru niepotrzebne przedmioty, mogą zostać przetworzone albo wykorzystane w kreatywny spo-

sób. Na mapie „Wrocław nie marnuje” na portalu www.wroclaw.pl jest już ponad 150 miejsc, gdzie wymienimy książki, ubrania czy zabawki. Zaznaczone są również lodówki społeczne czy lokale zero



FOT. UM WROCŁAW

waste – podkreśla prezydent Wrocławia Jacek Sutryk.

Niemarnowanie dotyczy m.in. odpadów kuchennych, które mogą zostać przetworzone na kompost. Już od ośmiu lat miasto nieodpłatnie udostępnia kompostowniki mieszkańcom i wrocławskim placówkom oświatowym. Tylko w tym roku z programu skorzystało blisko 300 mieszkańców. Łącznie, od 2012 roku, udostępniono już 1850 kompostowników. Program trwa cały rok, a wnioski można składać w Wydziale Środowiska i Rolnictwa UMW.

W szkołach i na osiedlach

Dobre nawyki powinny wchodzić w krew już od najmłodszych lat. Dlatego miasto przygotowuje 10 scenariuszy lekcji zero waste dla uczniów oraz dba o ograniczanie zużycia plastiku w szkołach. Na początku października powstanie także kolejnych 11 źródełek Wrocławskiej Kranówki w szko-

łach podstawowych i ponadpodstawowych.

Kolejną nowością będą osiedlowe warsztaty dla mieszkańców „Godzina dla niemarnowania”. Rady osiedli otrzymają plakaty przedstawiające 10 kroków do niemarnowania. Istotnym elementem będzie także wsparcie wrocławskiego bokcrossingu. Do skrzynek na terenie całego miasta oraz giveboxów w budynkach Urzędu Miejskiego trafiło już ponad 700 książek.

„Eko-zmiany” w urzędzie

Kampania „Wrocław nie marnuje” objęła także działalność wrocławskich urzędników. Od 20 września, w ramach Tygodnia Zrównoważonego Rozwoju, urząd pilotażowo rezygnuje z pojemników na odpady w pokojach pracowników przy ulicach Hubskiej oraz Świdnickiej. Od 21 do 24 września w czterech budynkach Urzędu Miejskiego,

zostanie również zorganizowana zbiórka elektroodpadów i pustych słoików, które będą wykorzystane w foodsharingu. Potrawy w tych słoikach trafią np. do lodówek społecznych.

– W urzędzie, podobnie jak w miejskich jednostkach i spółkach, nie korzystamy już z plastikowych kubków, sztućców czy talerzy. Rezygnujemy z jednorazówek również przy okazji miejskich wydarzeń – mówi Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju UMW.

Dodatkowo w urzędzie zamontowano kilkadziesiąt nowych dystrybutorów wody. Wszystkie są podpięte bezpośrednio do sieci wodociągowej. Wcześniej, w ciągu roku, pracownicy urzędu zużywali ok. 190 tys. plastikowych butelek z wodą. To prawie pięć ton odpadów rocznie.

www.wroclaw.pl/wroclaw-nie-marnuje

„W kółko kręcę” w październiku

W kółko kręcę” to rywalizacja rowerowa kierowana szczególnie do osób aktywnych zawodowo, studentów oraz młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Akcja ma promować rower jako całoroczny środek transportu.

Wrocławianie, którzy zdecydują się na podjęcie rowerowego wyzwania, powalczą o atrakcyjne nagrody. Rywalizacja będzie odbywała się za pomocą aplikacji mobilnej. Najbardziej punktowane będą trasy z domu do pracy, szkoły oraz na uczelnię. Dodatkowo będzie można zdobyć punkty za przejechane kilometry i regularność w przejazdach.

Pobierz aplikację, wsiadaj na rower i walcz o nagrody

Rywalizacja rozpocznie się w październiku, gra będzie trwała dwa miesiące. Uczestnik rywalizacji za pokonanie trasy dom – praca, dom – szkoła, dom – uczelnia

w dni robocze otrzymuje 50 punktów. Wystarczy pobrać aplikację, zarejestrować się do gry, oznaczyć miejsce startu oraz cel codziennych dojazdów, następnie po zostaje wsiąść na rower i rejestrować przejazd. W rywalizacji mogą wziąć udział również całe firmy, które będą widoczne w aplikacji po zarejestrowaniu, dołączyć będzie mógł każdy pracownik.

Nagrody

- 3 rowery (sponsor sklep „Rowery Stylowe”)
- komplety sakw rowerowych firmy Ortlieb Back-Roller Classic – 2x20 l
- sakwy rowerowe firmy

Ortlieb Downtown 2 – 20 l

- komplety sakw rowerowych firmy Crosso Dry Big Click System – 2x30 l
- sakwy rowerowe firmy Ortlieb Back-Roller Classic – 20 l
- sakwy rowerowe firmy Crosso Dry Big Click System – 30 l
- płaszcze przeciwdeszczowe dla rowerzystów
- ochraniacze przeciwdeszczowe na buty
- bluzy z kapturem.

Dodatkowo za regularną jazdę będzie można otrzymać zniżki na



FOT. JOANNA LEJA

serwis rowerowy w wybranych punktach, wejściówki, vouchery, zniżki na bilety u partnerów rywalizacji oraz przypinki.

Rywalizacja trwa od 1 października do 30 listopada 2020 r i ad-

resowana jest do mieszkańcy Wrocławia powyżej 15 roku życia.

Szczegóły akcji na stronie:

www.wkolkokrece.pl

O zmianach i adaptacji na Targach Edukacji Międzykulturowej



Targi odbędą się 23–25 września w formule online, a wydarzenia towarzyszące w różnych lokalizacjach. Temat przewodni to „Zwroty akcji w edukacji. Zmiany i adaptacje do nowej sytuacji społecznej i kulturowej”.

– Chcemy, aby targi stały się przystankiem, na którym będzie można wspólnie zastanowić się nad tym, co wydarzyło się w ostatnich miesiącach i co może się wydarzyć w najbliższej przyszłości. Temat kryzysu ma zostać potraktowany twórczo – jako przełom, źródło nowej wiedzy, doświadczenia oraz zmiany na lepsze – mówi Manuela Plizga-Jonarska z Zespołu Dialogu Międzykulturowego w WCRS.

W programie są m.in.: warsztaty, seminaria czy pokazy filmowe. Organizatorem jest WCRS we współpracy z Biurem Saksonii we Wrocławiu, Przedstawicielstwem Regionalnym Komisji Europejskiej z siedzibą we Wrocławiu oraz Uniwersytetem Wrocławskim.

Udział jest bezpłatny, rejestracja i szczegóły na stronie www.wielokultury.wroclaw.pl



Zakręć wodę! Nie marnuj! Podlej nią kwiaty! Często powtarzamy te zwroty w naszych domach. Czy łatwo nauczyć się żyć ekologicznie? Tu najmłodszym z pomocą przychodzi MPWiK, które uczy przez zabawę. Właśnie wystartowała druga edycja projektu edukacyjnego „Akademia Przyjaciół Wody”.

Pierwsza, pilotażowa edycja Akademii Przyjaciół Wody MPWiK Wrocław skierowana do wrocławskich przedszkoli dobiegła końca w czerwcu 2020 r. To był wyjątkowy projekt, nie tylko ze względu na swoją misję edukacyjną, ale również z uwagi na czas pandemii, która utrudniła kontakt z przedszkolakami. Jednak organizatorzy wykorzystali to doświadczenia do drugiej, wirtualnej edycji, do której dołączyć można w każdej chwili.

– Akademia Przyjaciół Wody w przestrzeni wirtualnej umożliwi korzystanie z naszych materiałów wszystkim wrocławskim przedszkolom. Liczymy też na to, że im więcej dzieci weźmie udział w przygotowanych przez nas zajęciach, tym wszystkim nam będzie żyło się lepiej – mówi Marcin Garcarz, wiceprezes MPWiK we Wrocławiu.

Co oferuje Akademia?

Program obejmuje 10 bloków tematycznych. Woda źródłem życia, Człowiek i woda, Stany skupienia wody, Skąd się bierze i po

co nam deszcz?, Woda i przyroda – to przykłady zagadnień poruszanych przez MPWiK w materiałach edukacyjnych. „Studentów” Akademii Przyjaciół Wody po ważnych tematach dotyczących środowiska naturalnego poprowadzą Strażnicy Wody – Błękitka i Groblik. W pakietach tematycznych nauczyciele znajdą filmy, animacje, kolorowanki, książeczki edukacyjne, a przede wszystkim autorskie konspekty zajęć opracowane pod okiem ekspertów z wrocławskich wodociągów. Materiały są dostosowane do wieku odbiorców – z nastawieniem na przedszkolaków oraz dzieci z pierwszych klas szkół podstawowych.

Jak dołączyć?

Pakiety edukacyjne dostępne są na stronie internetowej wrocławskich wodociągów – www.mpwik.wroc.pl – w zakładce Akademia Przyjaciół Wody.

– Zachęcamy do wypełnienia formularza. Będziemy kontaktować się ze zgłoszonymi instytucjami, zapraszać do udziału

w ciekawych konkursach i zapewniać dodatkowe filmy czy np. certyfikaty ukończenia Akademii – podkreśla Estera Zuzel, kierownik projektu w MPWiK.

Zdroje Wrocławskiej Kranówki w szkołach

Do niemarnowania wody oraz jej regularnego picia zachęcają najmłodszych również źródła Wrocławskiej Kranówki. W ramach zadania realizowanego przez Zarząd Inwestycji Miejskich, do października zainstalowane zostaną one w 11 kolejnych szkołach. Jednak ze względu na sytuację związaną z pandemią koronawirusa, uczniowie nie będą mogli teraz z nich korzystać.

– Wierzę jednak, że po zniesieniu obostrzeń i powrocie do „normalności” takie miejsca będą zachęcały młodych wrocławian do budowania zdrowego nawyku regularnego picia wody. Tym bardziej, że nasza Wrocławska Kranówka jest zdrowa, bezpieczna i zawiera cenne minerały – zapewnia Jacek Sutryk, prezydent Wrocławia.

Podobne źródła w zeszłym roku, zostały zamontowane w ośmiu wrocławskich placówkach.

Do października powstanie 11 nowych źródeł w:

szkołach podstawowych

- SP 22, ul. Karpnicka 2
- SP 83, ul. T. Boya-Żeleńskiego 32
- SP 72, ul. Trwała 17/19
- SP 76, ul. Wandy 13
- SP 34, ul. K.I. Gałczyńskiego 8

szkołach ponadpodstawowych:

- Centrum Kształcenia Zawodowego, ul. Strzegomska 49a
- Zespół Szkół Zawodowych nr 5, ul. Dawida 5/7
- Technikum nr 10, ul. Braniborska 57
- Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych, ul. J. Haukego-Bosaka 21,
- Zespół Szkół Gastronomicznych, ul. Kamienna 86
- LO X, ul. Piesza 1

Łączny koszt realizacji to 95 tys. zł.

„Szkolna ulica” – z myślą o bezpieczeństwie uczniów

Zwiększenie bezpieczeństwa dzieci na drodze do szkoły to cel pilotażowego projektu „Szkolna ulica”. Rozpocznie się w październiku i wezmą w nim udział dwie wrocławskie placówki.

Wzmocniony ruch samochodów przed szkołami jest dla uczniów największym zagrożeniem. Dlatego też w październiku ruszy pilotażowy projekt „Szkolna ulica”, przygotowany przez Biuro Zrównoważonej Mobilności Urzędu Miejskiego Wrocławia. Biorą w nim udział dwie placówki:

- Szkoła Podstawowa nr 34 przy ul. K.I. Gałczyńskiego na Ołtaszynie
- Zespół Szkół nr 9 przy ul. R. Krawieckiego na Sępolnie.

Przed szkołą bez samochodów

W październiku na pół godziny przed pierwszą lekcją fragment ulicy bezpo-

średnio przy szkole będzie udostępniany dla dzieci, aby ostatni odcinek mogły swobodnie przejść lub przejechać na rowerze bądź hulajnodze, w otoczeniu wolnym od ruchu samochodowego.

– Chcemy w ten sposób stworzyć przestrzeń, która będzie przedłużeniem podwórka szkolnego, w której najmłodsi poczuć się swobodnie i bezpiecznie – mówi Tomasz Stefanicki, zastępca dyrektora Biura Zrównoważonej Mobilności. W otoczeniu szkół pojawią się znaki „zakaz wjazdu”

oraz bariery nożycowe, które wyznaczą odcinki ulic dostępne tylko dla poruszających się pieszo, rowerem bądź hulajnogą. Wraz z pierwszym dzwonkiem, bariery zostaną usunięte, a przejazd innych pojazdów będzie wznowiony. Nad zmienioną organizacją ruchu będzie czuwać Straż Miejska. Projekt „Szkolna ulica” jest inspirowany wdrażanym w Wiedniu działaniem „Schulstraße”, choć podobne akcje znane są także w wielu innych miastach Europy. Wrocławska „Szkolna Ulica” będzie pierwszym takim projektem w Polsce.

www.wroclaw.pl/szkola-ulica



Pierwszy Wrocławski Panel Obywatelski

W pierwszych dniach września rozpoczęły się obrady wrocławskiego Panelu Obywatelskiego. 75 losowo wyłonionych mieszkańców, wspólnie z ekspertami oraz stronami panelu zastanawia się, jak usprawnić przemieszczanie się po Wrocławiu. W obradach szczególny nacisk położony został na aspekt ochrony klimatu oraz poprawę jakości życia.

Czym jest Panel Obywatelski?

Panel obywatelski to nowa forma demokratycznego podejmowania decyzji. Na poziomie lokalnym, do udziału w panelu obywatelskim wyłania się losowo grupę mieszkańców i mieszkank danego miasta, z uwzględnieniem kryteriów demograficznych, takich jak płeć czy wiek. Stanowi ona „miasto w pigułce”. Rolą panelu obywatelskiego jest dogłębne przeanalizowanie danego tematu, omówienie różnych rozwiązań, wysłuchanie argumentów za i przeciw, a następnie podejmowanie świadomych i przemyślanych decyzji.

Mieszkańcy zarekomendują rozwiązania w kluczowych kwestiach

Panel obywatelski to kolejny krok zmierzający do włączania mieszkańców we współdecydowanie o mieście. W odróżnieniu od Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego oraz Funduszu Osiedlowego, w ramach których wybierane są do realizacji inwestycje o bardziej lokalnym charakterze – tym razem dyskusja dotyczy rozwiązań bardziej strategicznych.

Pierwszy problem, z którym mierzą się paneliści, to kwestia wprowadzenia w mieście stref o szczególnych zasadach poruszania się. M.in. ograniczania wjazdu pojazdów o określonym typie silników, opłat za wjazd, stref ruchu pieszego czy rozwoju strefy płatnego parkowania.

– Chodzi o to, abyście Państwo zastanowili się, czy w ogóle jesteśmy



gotowi, aby takie rozwiązanie się pojawiło. Bo jest ono trudne, oznacza że z czegoś musimy zrezygnować, że jakaś grupa użytkowników pojazdów mechanicznych będzie miała ograniczony dostęp do określonej części miasta. Ale za to uzyskamy niższą emisję gazów cieplarnianych, mniej spalin, mniej hałasu, przestrzeń dla nas wszystkich – wyjaśniała podczas jednego z pierwszych spotkań Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektor Departamentu Równoważonego Rozwoju.

Drugi z omawianych problemów to dylemat: autobus czy

tramwaj. Który z tych środków transportu powinien połączyć centrum miasta z osiedłami Jagodno, Maślice, Muchobór Wielki, Ołtaszyn i Psie Pole.

Rekomendacje panelistów przedstawione zostaną prezydentowi miasta. Jeżeli uzyskają poparcie co najmniej 80 procent Panelu i będą zgodne z obowiązującym prawem, będą traktowane jako wiążące, czyli zostaną wskazane do realizacji.

– Pochodzę z osiedla Huby i uważam, że takie spotkania jak najbardziej są potrzebne. Wyni-

ka to z prostego faktu: w mieście wiele się zmienia. Miasto zobowiązało się wziąć pod uwagę to, co paneliści będą mówić. Jestem bardzo ciekawy, co przyniosą te spotkania, co ustalimy oraz co miasto zrobi po naszych ustaleniach – mówił jeden z panelistów, pan Mikołaj.

– Informacje podawane przez ekspertów są ciekawe, ale bywają też przeciwstawne. To są dość złożone tematy, choćby kwestia samochodów elektrycznych. Musimy pamiętać,

że utylizacja ich akumulatorów jest problematyczna dla środowiska. Warto byłoby przypomnieć także rozwiązania, które dawniej już funkcjonowały. Słynne „TIR-y na tory” to coś, co miało już miejsce w czasach PRL-u. Myślę że powinniśmy do tego wrócić – dodawał Sławomir Dąbrowski, uczestnik panelu.

Więcej informacji na temat wrocławskiego Panelu Obywatelskiego na stronie:

www.wroclaw.pl/panel-obywatelski

Bartek „Skrzynia” Skrzyński nie żyje

Odszedł Bartłomiej Skrzyński, dziennikarz, społecznik, dyrektor miejskiego Biura „Wrocław bez barier”, inicjator wielu akcji na rzecz osób z niepełnosprawnościami. W lipcu skończył 41 lat.

Skrzyński był jednym z najbardziej rozpoznawalnych wrocławian. Od wielu lat z nadzwyczajną energią angażował się w setki akcji i inicjatyw na rzecz osób z niepełnosprawnościami, nie tylko we Wrocławiu.

Z taką samą determinacją zabiegał o pomoc indywidualnym osobom, jak i o rozwiązania systemowe. Na dziesiątki sposobów promował wiedzę o potrzebach niepełnosprawnych, przeciwstawiał się stereotypom na ich temat.

We wrocławskim Urzędzie Miejskim odpowiadał za lokalne ini-

cjatywy dla tego środowiska. Do ostatnich dni pracował. Jego profil w serwisie społecznościowym kipiał od relacji z wydarzeń, spotkań, rozmów.

Otwarcie opowiadał o swojej śmiertelnej chorobie – postępującym zaniku mięśni Duchenne’a.

Z wykształcenia był dziennikarzem, z czasem został wykładowcą w rodzimym Instytucie Komunikacji Społecznej i Dziennikarstwa. Był wielkim miłośnikiem żużla, podróży, spotkań z przyjaciółmi.



Komunikacja

Akcja Szkoła

Jeszcze przed początkiem nowego roku szkolnego przy wrocławskich szkołach odmalowano kilkaset przejść dla pieszych, z których korzystają uczniowie. Odświeżanie „zebr” odbywa się w ramach corocznej „Akcji Szkoła”.

Do tej pory drogowcy odmalowali kilkaset przejść dla pieszych przy ponad 120 szkołach w całym mieście. Co istotne, to jeszcze nie koniec akcji – cały czas można zgłaszać przejścia, które wymagają rewitalizacji.

– Regularne odświeżanie przejść dla pieszych jest jak najbardziej potrzebne. Powoli świadomość kierowców zwiększa się w tym zakresie – wiedzą, że przy szkole muszą mieć oczy dookoła głowy. Dzieci nie zawsze zdają sobie sprawę z zagrożenia i często wbiegają na jezdnię – zauważa pan Maciej, który mieszka przy szkole podstawowej na Sępólnie.

Kolejnym etapem „Akcji Szkoła”, która ma na celu poprawić bezpieczeństwo uczniów w drodze do szkoły, jest instalacja dodatkowych elementów infrastruktury drogowej przy 25 placówkach. W miejscu wzmożonego ruchu powstaną m.in. wyspy, pylony, azyle, które wymuszają na kierowcach zdjęcie nogi z gazu.



ZDJĘCIA: JANUSZ KRZESZOWSKI

Od soboty 26 września wprowadzone zostaną zmiany w kursowaniu autobusów na dwa wrocławskie osiedla: Partynice oraz Sołtysowice. Autobusy będą kursowały częściej, utworzona zostanie również nowa linia autobusowa 744.

Partynice

Od 26 września 2020 roku zostanie wprowadzona stała zmiana trasy autobusów linii 144 i kursów nocnych linii 259. Autobusy będą kursowały przedłużoną trasą od ulicy Wojszyckiej, przez ulicę Ołtaszyńską i rondo św. Ojca Pio do pętli przy ulicy Zwycięskiej.

Dla obsługi komunikacyjnej osiedla Alina w rejonie ulicy Wojszyckiej, zostanie uruchomiona nowa linia autobusowa 744 na trasie:

1. Krzyki – Waligórskiego – Wyścigowa – Wojszycka (dzisiejsza pętla linii 144)
2. Wojszycka – Wyścigowa – Sudecka – Pułtуска – Ślężna – Waligórskiego – Krzyki

W dni robocze

- od około godziny 5.00 do około godziny 6.00 co 30 minut
- od około godziny 6.00 do około godziny 19.00 co 15 minut
- od około godziny 19.00 do około godziny 23.00 co 30 minut

W dni wolne od pracy

- od około godziny 5.00 do około godziny 9.00 co 30 minut
- od około godziny 9.00 do około godziny 19.00 co 15 minut
- od około godziny 19.00 do około godziny 23.00 co 30 minut

Autobusy linii 744 będą zapewniały dojazd do autobusów linii 127 i 144 na ulicy Wojszyckiej oraz do ko-

munikacji tramwajowej przy ulicy Ślężnej i na pętli tramwajowej Krzyki.

Rozkład jazdy linii 744 będzie uwzględniał realizację sprawnej przesiadki do autobusów linii 144 kursujących w kierunku Polanowic.

Sołtysowice

Od 26 września 2020 roku (sobota) autobusy linii 116 będą kursowały częściej.

W dni robocze

- od około godziny 5.00 do około godziny 6.00 co 15 minut (obecnie co 30 minut)

- od około godziny 6.00 do około godziny 8.00 co 10 minut (obecnie co 15 minut)
- od około godziny 8.00 do około godziny 14.00 co 15 minut (obecnie co 30 minut)
- od około godziny 14.00 do około godziny 18.00 co 10 minut (obecnie co 15 minut)
- od około godziny 18.00 do około godziny 19.00 co 15 minut (obecnie co 30 minut)
- od około godziny 19.00 do około godziny 23.00 co 30 minut

W soboty i niedziele

- od około godziny 5.00 do około godziny 23.00 co 30 minut

www.wroclaw.pl/komunikacja

Ruszyły strefy 30

W ścisłym centrum Wrocławia kierowcy muszą zdjąć nogę z gazu. Na ulicach Świdnickiej, Sądowej i św. Mikołaja prędkość została ograniczona do 30 km/h.

Na trzech ulicach w centrum miasta wprowadzono nową organizację ruchu – strefy 30 tempo plus. Odpowiednie oznakowanie pojawiło się już na ulicach Świdnickiej, Sądowej i św. Mikołaja.

Są to ulice, na których docelowo zaplanowano specjalne rozwiązania przyjazne dla rowerzystów, pieszych i pasażerów, jednak do ich realizacji potrzeba jeszcze trochę czasu.

– Wprowadzane obecnie ograniczenia prędkości mają przede wszystkim poprawić bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów – mówi Tomasz Stefanicki, zastępca dyrektora Biura Zrównoważonej Mobilności. – Chodzi o to, żeby zachęcić osoby poruszające się na rowerach, aby w tych dotychczas bardzo ruchliwych miejscach, korzystały z ulic, a nie chodników.

Dzięki ograniczeniom prędkości z pewnością poczuć się one znacznie bezpieczniej na drodze.

Rowerzyści zadowoleni

– Często jeździłam rowerem ul. Świdnicką, ponieważ pracowałam w Rynku – mówi Magdalena Hoppe, mieszkanka Wrocławia. – Niestety ruch samochodowy w tym miejscu zawsze jest duży, a kierowcy raczej jechali tam dość szybko. Dlatego na wysokości Arkad zwykle zsiadałam z roweru i prowadziłam go po chodniku w trosce o swoje bezpieczeństwo. Mam nadzieję, że teraz nie będzie to już konieczne.

Strefy 30 tempo plus to część programu realizowanego przez miasto, który ma ułatwić mieszkańcom Wrocławia przemiesz-



FOT. MAREK KSIĘŻAREK

czania się po mieście pieszo, rowerem lub komunikacją zbiorową, szczególnie w centrum. Dotychczas w tym celu z ruchu

samochodowego został wyłączony fragment ul. Ruskiej – od pl. Solnego do ul. Rzeźniczej. Jest to miejsce, gdzie zwykle jest

największy ruch pieszych, przechodzących tędy do przystanków zlokalizowanych na ul. Kazimierza Wielkiego.

„Zmień piec” przedłużenie terminu składania wniosków



Od lewej: Małgorzata Demianowicz, dyrektor Wydziału Środowiska i Rolnictwa UMW oraz Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju UMW, opowiedziały o jesiennych planach w ramach akcji „Zmień piec”

Akcja „Zmień Piec” nie kończy się jesienią – wnioski w ramach programów KAWKA Plus i Termo KAWKA można składać nie do 30 września, jak pierwotnie planowano, a bezterminowo. Wydłużeniu z trzech miesięcy do pół roku ulegnie także czas na rozliczenie dotacji.

– Z uwagi na duże zainteresowanie mieszkańców oraz pandemię koronawirusa postanowiliśmy wydłużyć czas naboru wniosków. Będzie on od teraz prowadzony w trybie ciągłym. Każdy, kto złoży dokumenty do 16 października, zostanie rozliczony jeszcze w tym roku. Po tym terminie wnioski przyjmujemy, ale zrealizujemy je w 2021 roku – podkreśla Małgorzata Demianowicz, dyrektor Wydziału Środowiska i Rolnictwa UMW.

Dodatkowo miasto wydłuża czas na wymianę pieca od momentu podpisania umowy – od 16 października będzie to pół roku.

– Większość beneficjentów rozlicza dotację w ciągu dwóch miesięcy. Mamy jednak sygnały, że z powodu pandemii niektórzy musieli na jakiś czas zawiesić

prace. Sześć miesięcy pozwoli każdemu ze spokojem przejść cały proces – dodaje Małgorzata Demianowicz.

Wymień piec bez wkładu własnego i uniknij grzywny

Wymienić piec możemy bez wkładu własnego, korzystając jedynie z dofinansowania od miasta. Dodatkowo, w przyszłości unikniemy w ten sposób kary grzywny nawet do 5000 zł – od 1 lipca 2024 r. korzystanie z „kopciuchów” będzie bowiem karane zgodnie z przepisami uchwały antysmogowej.

Jak podkreślają urzędnicy wymiana pieca staje się coraz łatwiejsza, również ze względu na powiększającą się bazę instalatorów przeszkolonych między innymi z rozliczania dotacji

W sezonie grzewczym też możesz zmienić piec

Wiele osób wstrzymuje wymianę pieca w sezonie grzewczym z obawy przed czasowym brakiem ogrzewania. Jednak nie musi tak być.

– Kolejność działań w ramach wymiany ogrzewania zależy wyłącznie od naszych indywidualnych ustaleń z wykonawcą i nie ma wpływu na rozliczenie dotacji. O ile rozkład lokalu i warunki techniczne na to pozwalają, jest możliwość, aby w pierwszej kolejności zainstalować nowe ogrzewanie, a dopiero w kolejnym kroku zlikwidować stare – wyjaśnia Anita Luda, wrocławski doradca energetyczny.

Takie rozwiązanie sprawdzi się zwłaszcza, gdy przechodzimy z ogrzewania stałego (np. pieca kaflowego), rozłokowanego zazwyczaj w pokojach, na ogrzewanie gazowe. Jeżeli jednak, ze względów technicznych, zanim zainstalujemy nowe ogrzewanie musimy zlikwidować stare – warto zabezpieczyć się na wypadek chłodniejszego dnia przenośnym grzejnikiem elektrycznym.

z miastem i prowadzenia klientów przez cały proces.

– Na stronie zmienpiec.pl znajduje się specjalna wyszukiwarka z przeszkolonymi przez miasto instalatorami. W ramach usługi pełnomocnictwa taki wykonawca przeprowadza prace, a następnie rozlicza koszt w kwocie

do 15 tys. zł bezpośrednio z miejskiej dotacji – wyjaśnia Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju UMW.

www.zmienpiec.pl

Pomóż znaleźć Wrocławskie Serce dla Zwierząt 2020

Do 30 września 2020 r. można zgłaszać kandydatury do piątej edycji miejskiego odznaczenia Wrocławskie Serce dla Zwierząt. Po raz kolejny szukamy tych, którzy czas i środki poświęcają na bezinteresowną pomoc zwierzętom we Wrocławiu.

– Jak co roku Wrocław chce pokazać i docenić tych, którzy, oddając swoje czas, pracę, a także pieniądze, bezinteresownie pomagają zwierzętom. To wyraz podziękowania władz miasta i mieszkańców za działalność na rzecz zwierząt, za misję ich ratowania – mówi Barbara Borzymowska, pomyślna uczestniczka akcji i przewodnicząca kapituły miejskiego odznaczenia Wrocławskie Serce dla Zwierząt. Laureatem odznaczenia można zostać tylko raz, wiele razy zaś można być wyróżnionym.

Swojego faworyta wybiorą również internauci, którzy – po prezentacji wszystkich nominowanych – będą mogli przyznać nagrodę publiczności.

Zgłoszenia kandydatur (osób, firm, stowarzyszeń, fundacji, instytucji) do piątej edycji Wrocławskiego Serca dla Zwierząt można dokonywać przez formularz na stronie: www.wroclaw.pl



Wrocław nie zwalnia tempa, czyli Made in Wrocław 2020

Made in Wrocław to prawdziwe święto wrocławskich innowacji, które odbędzie się już po raz czwarty. Tegoroczna edycja jest wyjątkowa – w dniach 20-22 października 2020 każdy będzie mógł bezpłatnie uczestniczyć w wirtualnej konferencji, a 22 października w targach, i przekonać się, kto napędza Wrocław.

Bezpłatne targi innowacji

W ramach wirtualnych targów Made in Wrocław, nie wychodząc z domu czy biura, będzie można poznać firmy, wynalazki i innowacje, które napędzają rozwój miasta.

Za pomocą jednego kliknięcia przeniesiemy się do salonów, showroomów i pracowni firm specjalizujących się w dziedzinach takich jak np. przemysł 4.0, IT czy medtech. Na odwiedzających targi czekają również konkursy z nagrodami.

Biznesowe wyzwania na konferencji online

Wyzwaniom, przed którymi stoi dziś biznes poświęcona będzie 3-dniowa konferencja Made in Wrocław 2020.

– Każdy dzień będzie poświęcony dyskusjom dotyczącym jednego kluczowego dla biznesu tematu. 20 października spróbujemy odpowiedzieć na pytanie, czy pandemia może być postrzegana jako szansa,

a nie tylko zagrożenie dla gospodarki. Drugi dzień poświęcimy potencjałowi przemysłu 4.0 i jego wpływowi na lokalną gospodarkę. Ostatniego dnia będziemy rozmawiać o tym, czy ekologia i biznes mogą tworzyć synergiczne połączenie – podkreśla Magdalena Okulowska, prezes Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej.

Rejestracja i więcej informacji na stronie:

www.made-in-wroclaw.pl



Kurs pierwszej pomocy online z fantomami w domu

Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego organizuje – w ramach Wrocławskiej Akademii Pierwszej Pomocy – bezpłatne kursy pierwszej pomocy. Szkolenia są jednodniowe i odbywają się w nowatorskiej formule, która łączy w sobie część online wraz praktycznymi ćwiczeniami na fantomach treningowych. Właśnie rozpoczęła się ich edycja jesienna.

W kursie mogą wziąć udział dorośli wrocławianie, którzy chcieliby dowiedzieć się, jak skutecznie pomóc poszkodowanym. Webinar jest prowadzony na żywo w czwartkowe popołudnie przez instruktora ratownictwa. Dodatkowo każdej zapisanej na kurs osobie wypożyczany jest fantom treningowy, dzięki temu kurs nabiera bardzo praktycznego wymiaru. Z fantomów uczestnicy mogą korzystać przez kilka dni, utrwalając w ten sposób wiedzę zdobytą podczas kursu.

Kurs odbywa się w kameralnej grupie 10 osób i ma charakter interaktywny. Prowadzący i uczestnicy korzystają z wirtualnych ankiet, aplikacji na smartfona, połączeń głosowych oraz kamerki internetowej. Dzięki temu znika bariera połączenia na odległość.

Zapisy na jesienną edycję kursów na www.wcrs.wroclaw.pl

5,5 mln zł wsparcia dla szpitali na walkę z COVID-19



FOT. JANUSZ KRZESZOWSKI

Zakup najnowocześniejszej karetki w kraju, sprzętu medycznego oraz środków ochrony osobistej to tylko niektóre cele, na jakie miasto przekazało pieniądze wrocławskim szpitalom, aby wesprzeć ich działania w czasie pandemii.

Łącznie ponad 5,5 mln zł trafiło z kasy miejskiej do wrocławskich jednostek ochrony zdrowia na wsparcie walki z koronawirusem. Kolejne 1,4 mln zł przeznaczyło miasto dla szpitali na inne wydatki związane z ochroną zdrowia. Choć miasto nie posiada własnych szpitali, nie unika odpowiedzialności za zdrowie wrocławianek i wrocławian, wspierając szpitale finansowo.

W marcu Miasto Wrocław przekazało Uniwersyteckiemu Szpitalowi Klinicznemu we Wrocławiu milion złotych na zakup ambulansu kontenerowego do przewozu osób z ostrą niewydolnością oddechową. Jest to najnowocześniejsza karetka w Polsce. W karetce pacjent będzie mógł być podłączony do urządzenia ECMO, zastępującego pracę płuc oraz serca. Dzięki niemu niezbędny czas oczekiwania

na podłączenie do aparatury podtrzymującej życie zostanie ograniczony do minimum, co przyczyni się do ratowania zdrowia chorego. Pojazd będzie służył również do przewozu pacjentów w skrajnie ciężkim przebiegu choroby COVID-19.

Oddychanie przewożonego pacjenta będzie wspomagane mechanicznie, dodatkowo pojazd został wyposażony w respirator, pompy infuzyjne, defibrylator oraz specjalne nosze. To druga taka karetka w Polsce, dotychczas była tylko w Poznaniu.

Rękawice, maseczki i fartuchy

– Miasto Wrocław bardzo aktywnie włączyło się w zwalczanie epidemii – mówi Wojciech Adamski, dyrektor Wydziału Bezpieczeń-

stwa i Zarządzania Kryzysowego. – Oprócz zapewnienia środków ochrony dla jednostek miejskich i mieszkańców, którym wydano 1,2 mln maseczek ochronnych, przekazaliśmy 5,5 mln zł dla siedmiu szpitali. Również na bieżąco, w miarę potrzeb, zaopatrujemy jednostki, bez względu na strukturę i podległość, w środki ochronne takie jak: maski, fartuchy, rękawice i ubrania ochrony pełnej. Działania będą kontynuowane aż do zakończenia epidemii.

Wśród wydatków na pomoc w walce z koronawirusem znalazło się również m.in. 900 tys. zł na zakup sprzętu medycznego służącego do pozaustrojowego natleniania dla Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego, 500 tys. zł na zakup ambulansu dla Wojskowego Szpitala Klinicznego, 200 tys. zł na zakup kombinezonów do

pełnej ochrony, masek typu HEPA i fartuchów chirurgicznych dla Dolnośląskiego Centrum Onkologii, 90 tys. zł na zakup sześciu aparatów do tlenoterapii dla Dolnośląskiego Centrum Chorób Płuc.

Miasto systematycznie wspiera jednostki ochrony zdrowia. Poza wydatkami związanymi z pandemią koronawirusa, do szpitali trafiają także pieniądze przeznaczone na „zwykłą” działalność – tylko w tym roku dwa wrocławskie oddziały ginekologiczno-położnicze otrzymały 1,4 mln zł na zakup sprzętu i remont pomieszczeń. W 2019 roku był to blisko 1 mln zł.

Łącznie wsparcie miasta związane z COVID 19 to ok. 86 mln zł, w tym m.in. zakup środków ochronnych, wsparcie szpitali czy zwolnienie z podatków.

Zdrowie wrocławian pod szczególną opieką



FOT. JOANNA LEA

Rozmowa z Joanną Nyczak, dyrektorem Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia

Programy związane z profilaktyką zdrowia realizowane są we Wrocławiu od lat. Na co mogą liczyć mieszkańcy?

– Propozycji jest dużo dla wszystkich grup wiekowych. Wszystkie one cieszą się ogromną popularnością, dlatego staraliśmy się rozszerzać ich zasięg i dostępność. Rocznie korzysta z nich

ponad 150 tysięcy osób.

W jaki sposób miasto troszczy się o zdrowie najmłodszych wrocławian?

– Prowadzimy szereg działań edukacyjnych i promujących zdrowie. Jednym z nich jest program mający na celu zapobieganie nadwadze i otyłości. W jego ramach prowadzone są badania przesiewowe w tym kierunku wśród dzieci i młodzieży. Dostępne jest

również wsparcie specjalistów i aktywizacja prowadząca do zmiany stylu życia na taki, który pozwoli zachować dobrą formę. Kolejne badania przesiewowe prowadzone były w trosce o dobry słuch i wzrok wrocławskich uczniów. Niestety w związku z pandemią zostały one chwilowo zawieszane. Od dekady prowadzimy również działania zmniejsz-

zające możliwość wystąpienia nowotworów wywołanych wirusem brodawczaka ludzkiego – HPV. Do tej pory szczepione były 13-letnie dziewczęta, a teraz szczepieni będą także chłopcy. Dotychczas przeznaczyliśmy na ten cel 5 mln zł. Dbamy również o zdrowie zębów naszych najmłodszych mieszkańców. Oprócz profilaktyki przeciwpóchniczej, uruchomiliśmy w szkołach już 10 gabinetów stomatologicznych, a w planie jest powstanie kolejnych trzech. Cały czas w szkołach prowadzona jest także profilaktyka uzależnień. Zależy nam na kształtowaniu takich postaw, które wyeliminują zachowania niepożądane w tym zakresie, np. zbyt wczesne sięganie po alkohol lub inne używki.

Wrocław jest jednym z miast, które aktywnie wspierają pary starające się o powiększenie rodziny...

– Rzeczywiście, jako jedno z niewielu polskich miast ofe-

rujemy jednorazowe dofinansowanie w wysokości 5 tys. zł do zabiegu in vitro. Przyszli rodzice mogą też skorzystać z bezpłatnych szkół rodzenia, które oferują zajęcia w szpitalach: na Brochowie, przy ulicach Kamieńskiego i Borowskiej, w klinice na ul. Chałubińskiego oraz we Wrocławskim Centrum Zdrowia SPZOZ i Fundacji Evangelium Vitae. Na zajęcia w szkole rodzenia mogą liczyć również przyszłe mamy z niepełnosprawnościami. Z naszym wsparciem przy ul. Horbaczewskiego prowadzi je Fundacja „Potrafię Pomóc”. Młodzi rodzice mogą również liczyć na poradnictwo dotyczące pielęgnacji, żywienia i wychowywania małych dzieci. Sfinansowaliśmy też wyposażenie Banku Mleka, który funkcjonuje przy oddziale neonatologicznym w szpitalu przy ul. Borowskiej. Z kolei, jeśli jakąś rodzinę spotka co najmniej potrójne szczęście, może ona liczyć na pomoc z naszej strony w zaopatrzeniu

się w specjalny wózek, foteliki samochodowe, elektroniczne nianie czy monitory oddechu.

W jaki sposób miasto dba o babcię i dziadków?

– Obecnie dużym zainteresowaniem cieszy się program darmowych szczepień dla seniorów. Osoby powyżej 65. roku życia mogą się za darmo zaszczepić przeciwko grypie w 10 placówkach na terenie miasta. Prowadzimy również program rehabilitacji kardiologicznej. Wszyscy dorośli mogą natomiast skorzystać z profilaktyki cukrzycy lub raka piersi. To tylko niektóre z naszych propozycji dbania o zdrowie. Aby skorzystać z organizowanych przez nas działań, w każdym przypadku należy kontaktować się indywidualnie z ich realizatorem. Wszystkie programy zdrowotne finansowane są przez miasto.

rozmawiała:
Katarzyna Wiązkowska



Głosowanie 18.09 - 05.10

Zobacz instrukcję głosowania na str. 12



Poświęć pięć minut, zmień Wrocław

Do 5 października trwa głosowanie na projekty zgłoszone do tegorocznego Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego. O poparcie wrocławian rywalizuje niemal 200 projektów. Każdy może oddać głos na dwa wybrane projekty. Za kulisy WBO zaglądamy w rozmowie z Markiem Karabonem z Towarzystwa Upiększania Miasta Wrocławia, liderem projektów w latach 2013, 2014 i 2018.

Maciej Wołodko: Panie Marku, jest pan trochę taką chodzącą historią WBO. Swoje doświadczenia z Wrocławskim Budżetem Obywatelskim zbiera pan od 2013 roku, czyli od pierwszej edycji...

Marek Karabon: W rzeczywistości wszystko zaczęło się jeszcze trochę wcześniej. W czerwcu 2011 roku, niedługo po pierwszym Kongresie Ruchów Miejskich, przybiliśmy do drzwi wrocławskiego ratusza tzw. 9 też miejskich. Jedną z nich był właśnie postulat utworzenia budżetu obywatelskiego. To był taki początek drogi. Dwa lata później we Wrocławiu wystartowała pilotażowa edycja WBO.

MW: W której zgłosił pan projekt remontu tramwaju Maximum z 1901 roku.

MK: Oraz kilka innych. Natomiast ten jeden udało nam się wtedy wygrać. Projekt polegał na remoncie stuletniego wagonu tramwajowego, a także – co chyba jeszcze ważniejsze – na zabezpieczeniu kolekcji niszczących zabytkowych tramwajów, które stały za zajezdnią przy ulicy Legnickiej. Dzięki środkom z WBO przeprowadzono wtedy pierwszy etap renowacji Maximum, a zabytkowe pojazdy trafiły pod dach. Potem, w kolejnych latach, następne etapy tego remontu finansowane były już z innych źródeł. Ale idąc po nitce do kłębka, to że stuletni tramwaj Maximum dziś już jeździ po torach, po części zawdzięczamy również wynikom tamtego głosowania w WBO.

W następnych edycjach WBO zgłaszałem jeszcze dwa większe projekty: skwer przy Skarbowców i renowację herbów Wrocławia, znajdujących się na fasadach budynków. Skwer przepadł niestety w głosowaniu, był chyba zbyt lokalny, by mierzyć się z projektami ponadosiedłowymi. Udało się natomiast z renowacją herbów, realizacja tego projektu właśnie dobiega końca.

MW: Z tego co pan mówi wynika, że prawdopodobnie łatwiej jest

wygrać projekt osiedlowy niż ogólnomiejski.

MK: Myślę, że łatwiej, próg do pokonania znajduje się niżej. Przy projektach ogólnomiejских, najlepiej jest ten projekt rozpiąć na wiele miejsc, żeby mieć wiele grup interesariuszy. Przykładem może być choćby droga rowerowa, która przecina kilka osiedli.

MW: Pomówmy o blaskach i cieniach WBO. Jako przedstawiciel ruchów miejskich i kilkakrotny lider projektów, na pewno ma pan wyrobione na ten temat zdanie. Co pana wkurza w WBO, a pod czym by się pan podpisał?

MK: Z mojego doświadczenia wynika, że są trzy elementy warte poprawy. Po pierwsze, dla wielu liderów frustrujący jest już etap weryfikacji, uważam że za dużo projektów jest odrzucanych. Po drugie, udział lidera w realizacji projektu po jego ewentualnym zwycięstwie jest niestety zbyt mały. Po trzecie, przy większych projektach po wygranej w WBO, kiedy staramy się w jakiejś jednostce miejskiej o kontynuowanie inwestycji, okazuje się, że w pierwszej kolejności powin-



Marek Karabon – lider projektu

niśmy spróbować ten drugi etap również wygrać w kolejnym WBO. Dużo trudniej jest coś takiego zrobić – szczególnie z roku na rok, kiedy między pierwszym a drugim etapem jeszcze nie ma realizacji. Konieczne jest wtedy namawianie mieszkańców, żeby drugi raz zagłosowali na coś, co już raz wygrało, ale jeszcze nie ma na to żadnego namacalnego dowodu.

Ale trzeba powiedzieć, że WBO jest dobrym rozwiązaniem. Z perspektywy lidera projektu bywa może irytujące w punktach a, b, c, ale spełnia swoją rolę. I bardzo dobrze, że jest. Budżet obywatelski aktywizuje mieszkańców, tworzy liderów. Dużo wartościowych rzeczy udało się dzięki WBO wywalczyć i zrealizować. Jeżeli jesteś osobą, która chce coś poprawić na swoim osiedlu, to to jest na pewno dobra droga. Bo po pierwsze pokażesz, że coś jest potrzebne, a po drugie masz szansę, że to zostanie zrealizowane.

Poza tym jest to świetny mechanizm dla Urzędu Miasta, żeby badać potrzeby mieszkańców. WBO jasno pokazuje, na czym im zależy – na zieleni, drogach rowerowych i terenach do rekreacji.

MW: Kiedy ten numer biuletynu ukaże się w druku, będziemy już w trakcie głosowania. Warto poświęcić trochę czasu i uwagi na WBO?

MK: Warto. Głosowanie w WBO to bardzo dobry sposób, żeby zmienić coś na lepsze w swoim bezpośrednim otoczeniu. Jeżeli widzimy projekt, który nam odpowiada, blisko naszego miejsca zamieszkania, pracy, przedszkola, to nie ma lepszego sposobu wykorzystania czasu niż te pięć minut, które poświęcimy na głosowanie przez internet. Mamy cały szereg przykładów świetnych miejsc, które powstały na osiedlach właśnie ze środków WBO.

> WBO '20

Wrocławski Budżet Obywatelski

25 mln zł

9 mln zł



Projekty osiedlowe

16 mln zł



Projekty ponadosiedlowe



Zabytkowy tramwaj Maximum



Przed



Po

Skwer przy ul. Kolistej

Skwer przy ulicy Kolistej na Kozanowie powstał w ramach projektu WBO 2017 „Zieleń dla Wrocławia – parki kieszonkowe, nasadzenia, enklawy zieleni w całym mieście!”.

Skwer ma powierzchnię ponad 4 tys. mkw i jest jednym z więk-

szych obszarów zielonych w tej okolicy. W miejscach istniejących pierwotnie przebiegających utworzono alejki z ławkami, założono ściółkowane rabaty, a wokół posadzono nowe drzewa. To jeden z kilkunastu mniejszych lub większych zieleńców zrealizowanych do tej pory.



Park Mamuta



„Psia Górka” przy ul. Grabskiego

„Psia Górka” to nowe i ciekawe miejsce, które zaprojektowane zostało specjalnie z myślą o czworonogach. Trójkątny skwer przy ulicy W. Grabskiego na Krzykach cieszy dziś oko zmieniającą wraz z rytmem pór roku kolory roślinnością. Urozmaiceniem terenu są niewielkie pagórki porośnięte trawą i obsadzone krzewami górka. Nie zabrakło także paru niespodzianek dla psów, takich jak tunel w jednym z pagórków. Na niewielkim placu wysypanym korą znajdziemy z kolei siedziska dla właścicieli czworonogów. Inwestycja zrealizowana została w ramach projektu z WBO 2017.



Przed



Po

FOT. ZJM

FOT. ZJM



Przed



Po

FOT. J. LEJA

Plac sportów miejskich na Wzgórze Andersa

Zwycięski projekt z pierwszej, pilotażowej edycji WBO (2013) zrealizowano w 2014 roku na Wzgórze Andersa. Plac sportów miejskich to pierwsze miejsce stworzone specjalnie dla wrocławskich traceurów, czyli ludzi uprawiających parkour. To także przykład projektu WBO, który

wyzaczył kierunek zmian dla swojej najbliższej okolicy. Sporty miejskie na dobre zagościły bowiem na Wzgórze. W 2017 roku (również w ramach WBO) powstał tu także pumptrack, a swoje miejsce do aktywności zyskali rowerzyści, rolkarze i deskorolkowcy.

FOT. J. KRZESZOWSKI

Insta

Jak zmienia się Wrocław dzięki WBO?

Zwycięskie projekty w poszczególnych kategoriach:



zrealizowane / w realizacji



Park Mamuta

Ma ponad 8 metrów i robi spore wrażenie. Mamut to główna atrakcja otwartego jesienią 2018 roku parku Mamuta na Oporowie. Mamut na Oporowie stał się nieprzypadkowo. W latach 90-tych odnaleziono tu wielki cios mamuci. Nie dokładnie w tym miejscu, ale na tym osiedlu.

Mamut to zjeżdżalnia, ścianka wspinaczkowa i spore wyzwanie dla dzieci. W projekt budowy parku zaangażowanych

było wiele osób. Część z nich związana była z radą osiedla Oporów, część z Politechniką Wrocławską. Projekt wygrał głosowanie WBO w 2014 roku. Dlaczego jego realizacja zajęła tyle czasu? Najpierw trzeba było odrolnić grunty, a następnie przebudować sieć wysokiego napięcia, tak by mógł powstać tu teren rekreacyjny. W kilku kolejnych przetargach oferenci proponowali ceny przekraczające budżet projektu. Ostatecznie udało się wyłonić wykonawcę i... chyba warto było poczekać. Park Mamuta to dzisiaj jeden z najciekawszych placów zabaw we Wrocławiu.

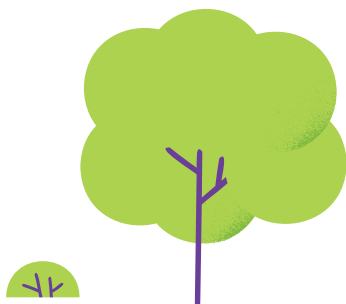
Instalacja WRO

Trójwymiarowy napis, układający się w symboliczny wyraz WRO, szybko stał się jedną z „pocztówkowych” ikon Wrocławia. Projekt wybrany został w głosowaniu WBO 2015. Również jego lokalizację wybrali (w osobnym głosowaniu) sami mieszkańcy. Napis przy nadodrzańskim bulwarze to ławka i atrakcja turystyczna w jednym.

Mieszkańcy i turyści chętnie robią sobie przy nim zdjęcia na tle Odry oraz mostu Grunwaldzkiego.



Instalacja WRO



Złotnicki Gródek

Złotnicki Gródek

W tym roku w parku Złotnickim oddano do użytku ciekawie zaprojektowany plac zabaw. Składają się na niego dwie strefy zabaw otoczone wałami ziemnymi – inspirowane umocnieniami średniowiecznych grodzisk.

W strefie malucha są dwa duże „trony” dla średniowiecznych władców oraz siedziska dla pozostałych członków gwardii

królewskiej. Prowadzi do nich specjalny tunel. Są tam też ułożony z kamieni tzw. krąg mocy oraz bujaki w kształcie owiec. Z kolei w drugiej części placu znajdują się: karuzela i tor przeszkód, linowa wieża do wspinaczki oraz huśtawki.

Projekt zrealizowano w ramach WBO 2018.

Pumptrack na Kuźnikach

W czerwcu 2020 roku przy górze na ul. Hermanowskiej otwarty został 500-metrowej długości pumptrack. Gratka dla rolkarzy, rowerzystów i jeżdżących na desce. Projekt został zrealizowany w ramach WBO 2017. Cieszy się dużym zainteresowaniem wśród młodych rowerzystów, którzy ćwiczą na nim jazdę i kaskaderskie skoki.

Park przy ulicy Hermanowskiej został wyposażony w nowe ławki, stojaki rowerowe oraz kamienne instalacje. Pojawiły się



FOT. JOANNA LEJA

Pumptrack na Kuźnikach

również nowe kosze na śmieci i trawniki. Pumptrack na Kuźnikach jest jednym z kilku tego typu obiektów wybudowanych dzięki WBO.

Głosuję, bo...



FOT. PZIARKO

Paweł Ziarko

– Jak co roku zagłosuję. WBO pozwala na zmianę najbliższej okolicy na bardziej przyjazną mieszkańcom. Już teraz korzystam z wielu projektów Budżetu Obywatelskiego z ostatnich lat, takich jak drogi rowerowe czy tereny zielone, ale wciąż pozostało wiele do zrobienia na naszym osiedlu i w całym mieście.



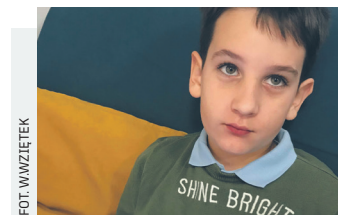
FOT. AMENZEL

Iwona Jędrzychowska

– WBO pomaga racjonalizować wydatki publiczne, dostarcza wiedzy o potrzebach wrocławian w mikroskali, a dla mieszkańców rozszerza się za jego sprawą „prawo do miasta”. To także skuteczne narzędzie modyfikacji krajobrazu Wrocławia dokonujące się z marzeń, pomysłów i inicjatywy projektodawców. W tym roku do-

minującą formą głosowania będą media elektroniczne, dlatego jeszcze bardziej należy skupić się na działaniach organizacyjnych wspierających możliwość oddania głosu przez seniorów, by w jak największym stopniu wyeliminować senioralne poczucie wykluczenia.

Podziękowania dla wszystkich projektodawców za to, że ich idee i praca poprawiają jakość i warunki życia we Wrocławiu. Gratulacje – wszyscy jesteście zwycięzcami.



FOT. WIZJETER



FOT. O BONDAR

Oleksandr Bondar

– Głosuję, bo zależy mi na tym mieście, na jego rozwoju i otwartości na swoich mieszkańców. Dla mnie to coś wspaniałego! Ja, jak i każdy wrocławianin, decyduję, gdzie pójdą moje podatki (czegoś takiego nie miałem w ojczyźnie), co powstanie na moim

osiedlu, jakie projekty zwyciężą na poziomie miasta. Decyzja to odpowiedzialność za to, co powstanie: nowy park, plac zabaw, ścieżka rowerowa, rewitalizacja podwórka czy nowe drzewa, ale damy radę. Szykuję się do głosowania i trzymam kciuki za swoje osiedle.

Franciszek Szewczyk (@pucrysownik)

– Rozmawialiśmy o tym w domu. Chciałbym złożyć projekt na mural. To, że wszyscy mogą głosować, to jest bardzo fajne.

Młodzież i dzieci mają głos



Do głosowania na projekty WBO zachęcamy młodzież i dzieci. Bez względu na wiek macie prawo głosować i wybierać najlepsze Waszym zdaniem projekty. W poprzedniej edycji WBO w głosowaniu wzięło udział 15 241 osób do 18. roku życia. Wasze głosy mogą zdecydować o zwycięstwie. To tylko kilka minut, aby pomóc wygrać projektom, które uważacie za słuszne!

Obcokrajowcy mieszkający we Wrocławiu mogą głosować w WBO

Miasto należy do wszystkich mieszkańców. Wszyscy wrocławianie mogą głosować w WBO, niezależnie od meldunku i posiadanego obywatelstwa. Obcokrajowcy nieposiadający numeru PESEL mogą głosować za pomocą formularzy papierowych. W punkcie do głosowania zamiast numeru PESEL podają wówczas numer dokumentu tożsamości. Punkty do głosowania znajdują się w Centrach Obsługi Mieszkańca (ul. G. Zapolskiej 4, pl. Nowy Targ 1-8, ul. W. Bogusławskiego 8,10, al. M. Kromera 44) i są otwarte w godzinach pracy urzędu.

Poradnik Liderzy liderom

JAK WYGRAĆ W WBO?

Wspieramy liderów projektów

Każdy lider projektu WBO może w tym roku skorzystać z gotowych szablonów plakatów i wydrukować je na potrzeby promocji własnego projektu. Zachęcamy również do korzystania z bezpłatnego poradnika dla liderów (pobierzcie go pod adresem www.wroclaw.pl/poradnik-wbo) oraz śledzenia informacji na profilu facebookowym WBO @wroclawskibudzetobywatelski.

WBO – najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi

W jaki sposób weryfikuje się liczbę oddanych przez jedną osobę głosów na konkretny projekt?

Weryfikacja głosów polega głównie na sprawdzeniu, czy dane nie powtarzają się na różnych kartach do głosowania. Numer PESEL jest jedną z podstawowych informacji poddawanych weryfikacji.

Na czym polega weryfikacja głosów przez kod SMS?

Każdy głosujący w formie elektronicznej musi podać swój numer telefonu komórkowego. Na podany numer zostanie wysłany SMS z kodem potwierdzającym głos. Dopiero po wprowadzeniu w aplikacji do głosowania kodu aktywacyjnego, głos zostanie zapisany w systemie. Z jednego numeru telefonu może zagłosować maksymalnie 5 osób. Głosujący nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów.

Co decyduje, że dany projekt wygra w głosowaniu?

Przed wszystkim projekt musi zdobyć więcej głosów, niż projekty konkurencyjne, jednak żeby zostać zrealizowany, musi zdobyć przynajmniej 100 głosów.

Kiedy zostaną zrealizowane zadania wybrane w WBO 2020?

Ich realizacja rozpocznie się w roku 2021. Termin zakończenia prac będzie zależał od ich zakresu i poziomu skomplikowania. Może się też zdarzyć, że projekty bardziej złożone zostaną ukończone w późniejszym terminie. Decyzja o tym zostanie jednak wcześniej skonsultowana z liderem.

Ile projektów zostanie zrealizowanych?

Budżet pozwoli na realizację minimum 8 projektów ponadosiedlowych i 12 osiedlowych. Być może będzie ich więcej. Dokładną wiedzę będziemy mieli dopiero po zakończeniu głosowania. Dopiero wybór przez mieszkańców konkretnych projektów pozwoli określić, ile zadań będzie do wykonania.

Jeśli na etapie sporządzenia kosztorysu inwestorskiego, stanowiącego załącznik do dokumentacji technicznej okaże się, że koszt realizacji przewyższa budżet projektu, decyzje o tym, co należy realizować w pierwszej kolejności i w jakim

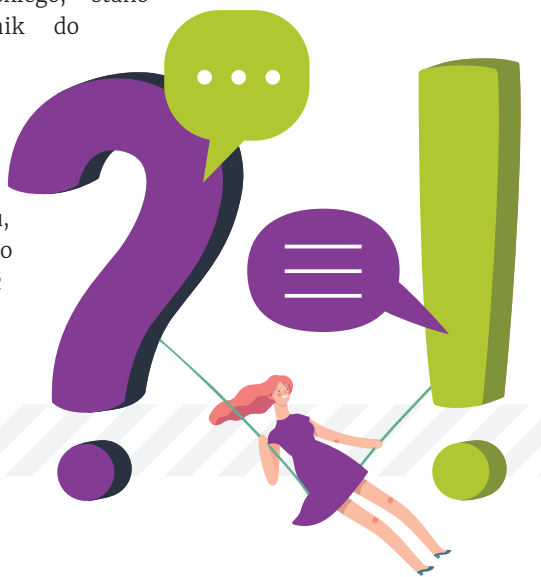
zakresie, będą podejmowane w porozumieniu z liderem.

Dlaczego w ramach WBO nie ma już osobnego głosowania na zabytki?

W grudniu 2018 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym, która uregulowała odgórnie zasady budżetu obywatelskiego. Nowelizacja nie dopuszcza podziału środków budżetu obywatelskiego na budżety tematyczne. Wrocław musiał dostosować swój budżet obywatelski do nowych przepisów.

Co się stanie w sytuacji, gdy propozycje zadań wybrane w głosowaniu na etapie realizacji okażą się bardziej kosztowne?

Jeśli na etapie sporządzenia kosztorysu inwestorskiego, stanowiącego załącznik do dokumentacji technicznej okaże się, że koszt realizacji przewyższa budżet projektu, decyzje o tym, co należy realizować w pierwszej kolejności i w ja-



WBO 2020 Już głosujemy!

Głosowanie w WBO 2020 jest bezpośrednie i trwa od 18 września do 5 października 2020. Prawo głosu ma każdy mieszkaniec Wrocławia niezależnie od wieku (głosować mogą również dzieci) czy obywatelstwa. Aby zagłosować, nie trzeba być zameldowanym we Wrocławiu. Głosowanie odbywa się elektronicznie (www.wroclaw.pl/wbo) oraz za pomocą formularzy papierowych.

Aby zapewnić bezpośredniość głosowania, papierowe karty będą numerowane i wydawane mieszkańcom pojedynczo w punktach do głosowania. Punkty do głosowania znajdują się w Centrach Obsługi Mieszkańca (ul. G. Zapolskiej 4,

pl. Nowy Targ 1-8, ul. W. Bogusławskiego 8,10, al. M. Kromera 44) i są czynne w godzinach pracy Urzędu Miejskiego.

Z uwagi na sytuację epidemiczną zachęcamy jednak do głosowania elektronicznego.

Każdy mieszkaniec Wrocławia ma jeden głos, w ramach którego może wybrać maksymalnie jeden projekt osiedlowy i jeden ponadosiedlowy. Aby projekt został wybrany, musi zdobyć co najmniej 100 ważnych głosów. Do realizacji wybierane będą

projekty, które uzyskały kolejno największą liczbę głosów, aż do wyczerpania puli środków w ramach projektów osiedlowych (9 mln zł) i ponadosiedlowych (16 mln zł).

INSTRUKCJA GŁOSOWANIA

18 września - 5 października

1 Zaznacz projekty, na które chcesz oddać głos

2 Przejdź do karty głosowania

3 Podaj swoje dane - nie zapomnij o numerze telefonu

4 Wpisz w pole kod z SMS

5 Głos został oddany - dziękujemy

6 Polub nas na Facebooku - bądź na bieżąco

www.wroclaw.pl/wbo

Seniorzy przejęli miasto!

Dni Seniora Wrocław 2020 rozpoczęły się 7 września „Rewią parasoli”, czyli przemarszem uczestników z oryginalnie udekorowanymi parasolkami i maseczkami. Uroczysta inauguracja wydarzenia miała miejsce w Narodowym Forum Muzyki, gdzie prezydent Wrocławia Jacek Sutryk wręczył seniorom symboliczny klucz do bram miasta.

W tym roku, ze względu na pandemię, Dni Seniora mają nieco inną formułę, niż poprzednie edycje. Odbywający się od lat „Marsz Kapeluszy” zastąpiła „Parada Parasoli” – te zapewniają dystans społeczny. Aby zapewnić seniorom jak największe bezpieczeństwo, również wiele zaplanowanych wydarzeń odbędzie się online. Po raz pierwszy od 10 lat została też zmieniona kolorystyka wydarzenia z pomarańczowej na zieloną. Jak twierdzą organizatorzy, jest to kolor nadziei, a wszyscy mają właśnie nadzieję, że za rok spotkanie odbywać się będzie już w bardziej sprzyjających warunkach.

– Wrocławskie Dni Seniora to święto organizowane co roku dla wszystkich najstarszych mieszkańców naszego miasta – mówi Kamila Polańska, koordynatorka Dni Seniora Wrocław 2020. – To czas integracji oraz wielu spotkań z zakresu kultury, zdrowia i rekreacji. Dla seniorów jest to szczególny czas, kiedy mogą się spotkać, porozmawiać, wymienić doświadczeniami, ale również pochwalić się swoimi talentami i umiejętnościami. Podczas uroczystej inauguracji wręczono statuetki „Przyjaciel Seniorów”,



FOT. ANDRZEJ ROKOSZ

certyfikaty „Miejsce Przyjazne Seniorom” oraz nagrody za oryginalnie przystrojone parasole i artystycznie wykonane maseczki.

Seniorzy obecni na tym wydarzeniu nie kryli zadowolenia ze spotkania.

– Cieszę się, że mogę brać udział w tym wspaniałym święcie – mówi Izabella Król, jedna z najstarszych uczestniczek Dni Seniora. – Impreza jest świetna! Seniorzy się cieszą, że mogą się razem bawić i oby jeszcze przez wiele lat takie święto odbywało się w naszym mieście.

Dni Seniora 2020 potrwać do 11 października br. Na uczestników czeka jeszcze wiele atrakcji, m.in. sportowe spotkania w plenerze, wydarzenia kulturalne, warsztaty edukacyjne, bezpłatne badania i porady zdrowotne oraz różnorodne zajęcia online.

Oglądaj Cyfrowy Elementarz i polub obsługę komputera

Cyfrowy Elementarz to cykl programów w telewizji Echo24, w których w przystępny sposób prezentowane są zasady obsługi komputera i korzystania z internetu.

Cyfrowy Elementarz to inicjatywa Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego. Powstał jako odpowiedź na przeniesienie wielu wydarzeń do przestrzeni wirtualnej z powodu pandemii koronawirusa.

– Pandemia przyniosła nam dużo złego, ale przy okazji pojawiły się pomysły dotarcia do osób wykluczonych cyfrowo, które chcą lub muszą w tych trudnych okolicznościach zacząć posługiwać się technologiami cyfrowymi – mówi Dorota Feliks, dyrektor Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego.

Program prowadzi ekspert od nowych technologii, który ma duże doświadczenie w pracy m.in. z osobami starszymi. Nie przypadkiem cykl audycji ma w tytule hasło „elementarz”. To kompendium wiedzy przeznaczone dla osób początkujących, niezależnie od ich wieku.



WCRS
WROCŁAWSKIE CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZNEGO

Wrocławskie
Centrum
Seniora

Wrocław miasto spotkań

Dotąd przygotowano 10 odcinków, każdy poświęcony innemu tematowi. Na antenie Echo24 będą one emitowane do 4 listopada, w każdą środę o godz. 18.45.

Widzowie z odcinka na odcinek rozwijają umiejętności posługiwania się komputerem i korzy-

stania z internetu. Poznają zasady obsługi przeglądarki, uczą się zakładania poczty elektronicznej oraz obsługi social mediów, dowiadują się, jak korzystać z bankowości elektronicznej i jak robić zakupy w sieci. Jeden z odcinków w całości będzie poświęcony tematyce bezpieczeństwa w sieci.

Po emisji każdego odcinka ekspert pełni dyżur telefoniczny, by odpowiadać na pytania dotyczące przedstawionego zagadnienia.

Telewizja Echo 24 planuje powtórki odcinków. Są one także dostępne w internecie.

Szczepienia przeciw grypie dla seniorów



Mieszkańcy Wrocławia w wieku 65+ będą mogli skorzystać z bezpłatnych szczepień ochronnych przeciwko grypie. Akcja w całości finansowana jest z budżetu miasta.

Program, który ma ograniczyć liczbę zachorowań na grype i infekcje grypopodobne u osób starszych i z grupy podwyższonego ryzyka, realizowany jest we Wrocławiu od 2006 r. W tym roku miasto chce kupić 11,5 tys. szczepionek za ponad 660 tys. złotych.

Zwzględniając braki w hurtowniach szczepienia rozpoczną się najprawdopodobniej na przełomie września i października i potrwać do końca grudnia br. Osoby chętne muszą się wcześniej zarejestrować w wybranej przychodni, która realizuje szczepienia:

Lista przychodni:

MSWiA Przychodnia, ul. Grabiszyńska 35-29
MSWiA Szpital, ul. Ołbińska 32

- rejestracja telefoniczna: 71/ 798 47 10, 71/ 798 47 05, 71/798 47 25, 71/798 47 40

Przychodnie EMC Instytut Medyczny SA

ul. Zatorska 55a
ul. B. Krzywoustego 290
ul. Wejherowska 28 bud. 4
ul. Łowiecka 24
ul. Królewska 30
ul. Pilczycka 148

- rejestracja telefoniczna: 71/ 711 74 04

Przychodnia M-Med, ul. B. Ulanowskiego 18/20

- rejestracja telefoniczna: 71/332 32 05

- rejestracja mailowa: rejestracja@m-med.wroclaw.pl

Wojewódzki Zespół Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej, ul. Dobrzyńska 21/23

- rejestracja telefoniczna: 71/ 774 77 97

- rejestracja mailowa: grypa@wzsoz.wroc.pl

Dolnośląskie Centrum Medyczne DOLMED SA, ul. Legnicka 40

- rejestracja telefoniczna: 71/ 771 17 77

- rejestracja mailowa: grypa@dolmed.pl

KĘPA MIESZCZAŃSKA

Największy plac budowy we Wrocławiu

Przed wiekami był tam port i młyn, później lazaret i koszary, po II wojnie światowej wyspa należała do żołnierzy i milicjantów, a wrocławianie chodzili tam na lodowisko i do kina letniego Torpiastu. Teraz na Kępie Mieszczańskiej będą przestronne osiedla, nowoczesne biurowce, eleganckie kawiarnie i sklepy, a tuż obok bulwary nad Odrą, nowy park, teatr i galeria BWA.

Jak Kępa się zmienia najlepiej wiedzą najstarsi mieszkańcy. Krzysztof Wysocki na ul. Zyndrama mieszka od urodzenia, czyli od 62 lat.

– W starych domach ludzie będą mieć teraz centralne ogrzewanie. Tu, gdzie budują piękne domy dawniej było lodowisko. Rodzina mi zazdrości, że będę mieszkał w takiej ekskluzywnej dzielnicy – dodaje z uśmiechem.

Dariusz Popiel na Kępie mieszka od 12 lat. Na ul. Księcia Witolda przeprowadził się z Księcia Małego.

– Tam do ubikacji szło się przez podwórko, tutaj już tego nie ma. Kępa się zmienia i dobrze, ale liczne prace budowlane powodują, że nie mam jak podjechać pod dom, by zabrać mamę do lekarza. Za to blisko mam do rynku, codziennie chodzę tam na kawę – podkreśla.

Na Kępie przybywa mieszkańców i samochodów. Andrzej Szpotko, z Ukrainy mieszka tu od 3 lat, też podkreśla, że problemem jest znalezienie miejsca parkingowego.

– Miejsce super, blisko rynku, mili

sąsiedzi, a zamieszkałem tutaj, bo znalazłem niedrogie mieszkanie – zaznacza.

– Jestem na Kępie pierwszy raz, bo pierwszy raz jestem we Wrocławiu. Sama bym tu chętnie zamieszkała, bo tuż obok jest stare miasto – dodaje Marta Klita z Konina.

Będzie tu jedno z piękniejszych miejsc we Wrocławiu

Piotr Fokczyński, architekt Wrocławia, nie ma wątpliwości, że w 2020 r. Kępa Mieszczańska to największy plac budowy w mieście.

– Kępa Mieszczańska zmienia się z miesiąca na miesiąc. Niektórzy deweloperzy, którzy tam budują, mają już posprzedawane swoje mieszkania. To są budynki wzdłuż ul. Księcia Witolda i Odry na wysokości dawnego szpitala im. Babińskiego. To świadczy o atrakcyjności tego miejsca – dodaje.

Architekt Wrocławia podkreśla, że Kępa Mieszczańska ma unikalny charakter w skali kraju. Decyduje o tym powierzchnia, ciekawe



FOT. MAREK KSIEŻAREK

ukształtowanie wyspy i centralne położenie. – Nowe inwestycje sprawiają, że za kilka lat to będzie jedno z piękniejszych miejsc we Wrocławiu – przekonuje.

Bulwary na Kępie – nowy adres we Wrocławiu

Cześć inwestycji deweloperskich prowadzona jest od mostu Sikorskiego do mostów Pomorskich, które także są w trakcie przebudowy. W 2020 r. jednocześnie buduje tam czterech inwestorów. Trzem z nich udało się połączyć i razem z miastem stworzyli koncepcję budowy ogólnodostępnych i otwartych dla wszystkich bulwarów nad Odrą.

Na Kępie będzie park

W sierpniu 2020 r., po półtora roku

negocjacji, Wrocław kupił od Agencji Mienia Wojskowego działkę na Kępie Mieszczańskiej. Na dawnym boisku wojskowym powstanie park. Prezydent Wrocławia Jacek Sutryk podkreśla: – To wyjątkowa rzecz w skali kraju, by w sercu metropolii znaleźć działkę 4-hektarową, która będzie przeznaczona pod ogólnodostępną zieleni i tereny rekreacyjne. Nowy park na Kępie Mieszczańskiej to może być nasz Central Park. Dla porównania: nowy park będzie dwukrotnie większy od parku Starego Miasta – mówi prezydent.

Teatr i Galeria BWA Awangarda

W 2019 r. na Kępie Mieszczańskiej, w dawnej piekarni garnizonowej, wrocławski deweloper Archicom otworzył Centrum Sztuk Perfor-

matywnych Piekarnia. Tuż obok, w miejscu gdzie jest stacja paliw Orlen i restauracja McDonald, u zbiegu ulic: Księcia Witolda, Władysława Jagiełły i Romana Dmowskiego – na niespełna hektarowej działce powstanie budynek z mieszkaniami, biurami i lokalami usługowymi. Na parterze będzie miejsce na Galerię BWA Awangarda.

Remont mostów Pomorskich

W rewitalizację Kępy Mieszczańskiej wpisuje się trwający remont mostów Pomorskich. Przejazdy zostaną przebudowane, zniknie z nich szpecąca rura ciepłownicza, i odnowione będą zabytkowe baszty. Inwestycja ruszyła w marcu 2020 r., potrwa 36 miesięcy i będzie kosztować blisko 70 mln zł.

ŻERNIKI

Nowe przedszkole na Nowych Żernikach

Około 75 najmłodszych wrocławian rozpoczęło rok szkolny w nowym przedszkolu oddanym do użytku 1 września br. na osiedlu Nowe Żerniki

Otwarta właśnie placówka przy ul. Tadeusza Brzozy 23 to filia publicznego przedszkola Galileo. Powstały tu trzy oddziały, do których uczęszcza 75 dzieci.

– Stwarzamy tu warunki do wszechstronnego rozwoju naszych podopiecznych – mówi Jolanta Błochowiak, dyrektor przedszkola Galileo we Wrocławiu. – W przedszkolu jest wiele zajęć ruchowych, muzycznych, dużo czasu spędzamy na świeżym powietrzu. Uczymy przez zabawę. Współdziałamy także z otoczeniem. Nowe miejsce daje nam szansę na bliższą współpracę z seniorami, z czego bardzo się cieszymy – dodaje Jolanta Błochowiak.

Przedszkole na Nowych Żernikach jest zarządzane przez Ogól-

nopolskiego Operatora Oświaty. To jedna z największych fundacji oświatowych w Polsce. W samym Wrocławiu podlega jej 20 publicznych placówek oświatowych, w tym dwie szkoły podstawowe i 19 przedszkoli.

Nowa placówka została uruchomiona w budynku TBS Wrocław, który jest częścią realizowanej na wrocławskich Nowych Żernikach koncepcji osiedla modelowego. Budynek pełni kilka funkcji. Oprócz mieszkalnej (117 mieszkań, z czego 57 dla seniorów), oferuje też serwis opiekuńczy. W lokalach na parterze powstaje punkt opieki dziennej oraz stołówka dla mieszkańców, są też dostępne lokale usługowe. W koncepcję osiedla wpisuje się także przedszkole z dużym placem zabaw wy-



FOT. OGÓLNOPOLSKI OPERATOR OŚWIATY

chodzącym na patio budynku, które jest miejscem spotkań okolicznych mieszkańców. – Cieszę się, że przedszkole roz-

poczyna pracę i życzę organizatorom wszelkich sukcesów. Jestem przekonany, że dzieci i rodzice będą mogli w pełni wy-

korzystać to miejsce do edukacji i świetnej zabawy – twierdzi Marcin Kij, prezes zarządu TBS Wrocław Sp. z o.o.

POPOWICE

Targowisko, food trucki, imprezy plenerowe

Targowisko Niedźwiedzia zaprasza na zakupy. Uporządkowano plac i odnowiono stoiska kupieckie. Udało się tam połączyć targ i street food. To pomysł miasta na ożywienie miejskich bazarów. W każdy trzeci weekend miesiąca organizowana jest giełda staroci. W planach są imprezy plenerowe i strefa beach baru.

To, że jest możliwe połączenie tradycyjnego bazaru z food truckami widać na targowisku Niedźwiedzia u zbiegu ulic Legnickiej i Niedźwiedziej. W miejscu, gdzie przez lata stał blaszany płot pojawiły się samochody z kulinarną ofertą. Na placu można zrobić zakupy lub przyjść na szybki lunch w pracy albo przekąskę czy spotkać się ze znajomymi.

– Wprowadzamy w życie pomysł na ożywienie miejskich targowisk – podkreśla Edyta Niebiańska z Biura Rozwoju Gospodarczego UM Wrocławia i dodaje: – Pierwszym targowiskiem jest Niedźwiedzia, gdzie zarządca Zrzeszenie Handlu i Usług sporo już zainwestował, aby poprawić wizerunek zajmowanego przez kupców terenu, a to dopiero początek.

Świeże i niedrogie

Ryszard Ospara, mieszkaniec ul. Niedźwiedziej, pamięta jak targowisko wyglądało w latach 80., gdy towar wykładany był na łózkach polowych. Jest zadowolony, że to miejsce wciąż funkcjonuje i zmienia się na lepsze.

– Jestem tu prawie codziennie, bo kupuję tu pieczywo, warzywa

i jajka. Zawsze wszystko świeże i nie za drogie – wylicza. Irena Zagrodnik na Niedźwiedzią przyjeżdża aż z Biskupina. Od lat kupuje tu buty, tym razem wybrała parę na jesień.

– Niestety koło mnie nie ma takiej oferty, a tutaj mam swoje stoisko i zawsze kupuję u tego samego sprzedawcy – podkreśla.

Codziennie na targowisko przychodzi Oksana Banasiak i kupuje warzywa i owoce.

– Supermiejsce, produkty naturalne, świeże. Lubię jak towar jest wyłożony, można dokładnie obejrzeć to się kupuje – zaznacza.

Integracja mieszkańców

Miasto pomaga rozszerzyć ofertę handlową, bo chce, by targowiska sprzyjały integracji mieszkańców.

– Szczególnie zależy nam na gastronomii mobilnej, gdzie będą mogli spotkać się mieszkańcy czy pracownicy okolicznych biur. Miejsce ma być przyjazne rodzinom z dziećmi oraz czworonogim pupilom. W planach są imprezy plenerowe i strefa beach baru. Targowisko ma sprzyjać integracji osiedlowej społeczności – dodaje



Zuzanna Morska z BRG UM Wrocławia.

Na placu można kupić m.in. warzywa, owoce, produkty garmazeryjne, mięso i wędliny oraz zjeść lody czy skorzystać z usług krawieckich.

Odnowione targowisko

Na targowisku wykonane zostały prace porządkowe. W alejkach postawiono nowe zadaszenia. Kontenery handlowe zostały odmalowane, a te najstarsze wymieniono na nowoczesne i funkcjonalne stoiska.

– Wiele się u nas zmieniło. Pawilony w 80 procentach mamy już nowe. Postawiliśmy nowy kontener sanitarny, wymieniliśmy instalację elektryczną i wodno-kanalizacyjną. Przed nami jeszcze wiele pracy, ale zmiany są już widoczne i cieszą zarówno kupujących, jak i sprzedających – wylicza Mirosław Posłuszny, zarządca targowiska Niedźwiedzia, a zarazem prezes Zrzeszenia Handlu i Usług we Wrocławiu.

Giełda staroci

Zarządca targowiska przygotowała na placu przestrzeń pod impre-

zy, na której w każdą trzecią sobotę miesiąca odbywa się już giełda staroci i osobiowości.

Food trucki na targowisku Niedźwiedzia

Na terenie targowiska znajdują się food trucki, które oferują smaczne i różnorodne menu w przyjaznej dla kieszeni klientów cenie.

Zainteresowani współpracą z targowiskiem Niedźwiedzia mogą się kontaktować z zarządcą placu tel. 601 727 995 lub z Biurem Rozwoju Gospodarczego UM Wrocławia tel. 71/ 777 78 17, 71 777 86 41.

BROCHÓW

Będzie aquapark na Brochowie

Za niespełna dwa lata na Brochowie – przy ulicy Polnej – stanie nowoczesny aquapark. Teren pod inwestycję został oficjalnie przekazany, a nowym basenem będzie zarządzać spółka Wrocławski Park Wodny SA. Koszt budowy to 35 milionów złotych netto.

Nowa pływalnia to cały kompleks sportowo-rekreacyjny. Na pierwszym poziomie znajdą się cztery baseny wraz z infrastrukturą: sportowy (o wymiarach 25 x 14,5 m), do nauki pływania, kolejny – z hydromasażem, a także zewnętrzny. Ten ostatni będzie zaopatrzony w część brodzikową dla dzieci.

Na pierwszym piętrze budynku powstanie część sportowo-wypoczynkowa – sale fitness oraz strefa saunarium. Siłownia zewnętrzna, która aktualnie znajduje się przy ulicy Polnej, zostanie przesunięta kilkanaście metrów dalej tak, aby nie kolidowała z budynkiem, ale była wciąż dostępna dla mieszkańców. Przed aquaparkiem po-

wstanie również parking o powierzchni 600 mkw z pięcioma miejscami dla osób z niepełnosprawnościami i 44 stojakami rowerowymi.

– To bardzo dobry pomysł, bo w godzinach szczytu na pływalniach bywa naprawdę tłoczno, zwłaszcza w okresie wakacyjnym – zauważa pan Tomasz, który z basenów aquaparku korzysta kilka razy w tygodniu. – Jestem przekonany, że chętnych na przyjęcie na basen na Brochowie nie zabraknie – dodaje.

Będzie ekologicznie

Co ważne, w nowym aquaparku zostaną zastosowane rozwiązania ekologiczne – obiekt będzie



niskoemisyjny oraz zasilany zieloną energią. Przy okazji wytwarzania energii z gazu w celu m.in. ogrzewania wody w basenach, będzie produkował energię elektryczną. Na dachu budynku będą panele słoneczne.

W podziemiach budynku natomiast znajdzie się zbiornik na wodę deszczową, która będzie filtrowana i używana w toaletach czy do podlewania zieleni wokół inwestycji. W bryle budynku pojawi się również zielona ściana, któ-

ra – oprócz funkcji dekoracyjnej – będzie oczyszczać powietrze oraz obniżać temperaturę otoczenia.

Otwarcie brochowskiego aquaparku planowane jest na wiosnę 2022 roku.

Zmiany w opłatach komunalnych

Gospodarowanie i wywóz śmieci

– nowe stawki

Od września obowiązują nowe stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Zmiany wynikają z wejścia w życie nowelizacji ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, która dotyczy wszystkich samorządów w Polsce.

Właściciele nieruchomości mają obowiązek segregacji odpadów wg pięciu frakcji:

- niesegregowane (zmieszane), papier,
- tworzywa sztuczne, metale i odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- szkło,
- bioodpady.

– Wzrost cen za gospodarowanie odpadami w naszym mieście wynika głównie z regulacji wprowadzonych w ubiegłym roku przez państwo, chodzi o tzw. ustawę śmieciową. Ponieważ zmienił się system gospodarki odpadami, m.in. doszła dodatkowa frakcja – bioodpady, ten system stał się automatycznie droższy. Wedle nowych przepisów musi się też sa-



FOT. SHUTTERSTOCK.COM

Od 2015 r. ilość odpadów „produkowanych” we Wrocławiu wzrosła o ok. 45 tys. ton. Rocznie każdy mieszkaniec wytwarza ok. 400 kg odpadów

mobilansować, oznacza to wprost, że wpływy z opłat wnoszonych przez mieszkańców muszą pokrywać koszty funkcjonowania sys-

temu – wyjaśnia Marcin Urban, skarbnik miasta.

Miasto w żaden sposób nie zarabia na gospodarce odpadami. Wpływ na te zmiany cen ma również fakt, że ustawodawca ustalił na zbyt niskim poziomie stawki opłat dla nieruchomości niezamieszkałych, służących m.in. prowadzeniu działalności gospodarczej. Spowodowało to konieczność dodatkowego obciążenia mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat wzrosła też opłata marszałkowska za umieszczanie odpadów na składowisku, ponoszona przez firmy zajmujące się odbiorem śmieci – z 24,15 zł za tonę w 2017 r. do 270 zł obecnie. Oczy-

wiście wzrosły koszty pracy, ceny energii i paliwa. Te wszystkie czynniki sprawiły, że korekta cen za odbiór śmieci była nieunikniona.

– Rok 2020 w gospodarce odpadami we Wrocławiu będzie szczególnie jeszcze z innego powodu. Zgodnie z zapisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, musimy wdrożyć selektywną zbiórkę z podziałem na poszczególne frakcje,

w tym bioodpady. Taka zbiórka już działa na Starym Mieście, Śródmieściu i Psim Polu. Do końca roku

obowiązek ten będzie dotyczył mieszkańców Fabrycznej i Krzyków. Ekosystem podstawia właścicielom nieruchomości brązowe pojemniki, gdzie zbierane są odpady kuchenne oraz skoszona trawa, liście, kwiaty. Nadal będą dystrybuowane też brązowe worki na bioodpady z terenów zielonych – przypomina Bartosz Małyś, prezes spółki Ekosystem.

Warto podkreślić, że Wrocław jest wśród miast, gdzie podwyżki są najniższe. W ponad 60% gmin w Polsce ceny za odbiór odpadów wzrosły o 50–100%, a często więcej – we Wrocławiu jest to średnio 36% – podkreśla Marcin Urban, skarbnik miasta.



Pojemniki w różnych kolorach ułatwiają segregowanie odpadów

Ważne terminy

do 10 października:

- złożenie nowej deklaracji przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych jednorodzinnych, którzy zamierzają kompostować bioodpady w przydomowych kompostownikach

- złożenie nowych deklaracji przez właścicieli nieruchomości „mieszanych”, którzy pozostają obowiązkowo objęci gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi

do 15 października:

- złożenie pisemnej zgody przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych na przystąpienie do systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wraz z nową deklaracją. W przeciwnym przypadku gmina zaprzestanie odbierania odpadów komunalnych z ich nieruchomości

- upływa pierwszy termin płatności według nowych stawek dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych, którzy przed wejściem w życie nowych uchwał zadeklarowali segregację odpadów. Otrzymają oni zawiadomienie o zmienionej wysokości opłaty i nie mają obowiązku składania nowych deklaracji

Ważne telefony

Dla nieruchomości na osiedlach: Biskupin – Sępolno – Dąbie – Bartoszewice, Nadodrże, Ołbin, Plac Grunwaldzki, Przedmieście Świdnickie, Stare Miasto, Szczepin, Zacisze – Zalesie – Szczytniki

• 71/ 777 85 62
• 71/ 777 85 60

Dla nieruchomości na osiedlach: Bieńkowice, Borek, Brochów, Gaj, Huby, Jagodno, Klecina, Księżę, Krzyki, Partynice, Ołtaszyn,

Powstańców Śląskich, Przedmieście Oławskie, Tarnogaj

• 71/ 777 85 58
• 71/ 777 85 59

Dla nieruchomości na osiedlach: Gajowice, Gądów – Popowice Południe, Grabiszyn, Jerzmanowo – Jarnołów – Starachowice – Osiniec, Kuźniki, Leśnica, Maślice, Muchobór Mały, Muchobór Wielki, Nowy Dwór, Oporów, Pilczyce – Kozanów – Popowice Północ, Pracze Odrzańskie, Żerniki

• 71/ 777 85 69
• 71/ 777 85 60
• 71/ 777 85 56

Dla nieruchomości na osiedlach: Karłowice – Różanka, Kleczków, Kowale, Lipa Piotrowska, Osobowice – Rędzin, Pawłowice, Polanowie – Poświętne – Ligota, Psie Pole – Zawidawie, Sołtyśowice, Swojczyce – Strachocin – Wojnów, Świniary, Widawa

• 71/ 777 85 57
• 71/ 777 85 58
• 71/ 777 85 65

NIERUCHOMOŚCI ZAMIESZKAŁE



Zabudowa wielorodzinna (blok, kamienica)

W przypadku nieruchomości zabudowanej budynkiem, w którym znajdują się więcej niż cztery lokale mieszkalne, stawka wynosi:

- 1,20 zł / za każdy m² – jeżeli na 1 lokatora przypada do 27 m²
- 25,50 zł od osoby – jeżeli na 1 lokatora przypada więcej niż 27 m²

Sankcje za niesegregowanie odpadów (zabudowa wielorodzinna):

- od metra kwadratowego powierzchni lokalu mieszkalnego: 2,40 zł
- za każdą osobę zamieszkującą daną nieruchomość: 51,00 zł

Domy jednorodzinne i budynki do czterech mieszkań

W przypadku nieruchomości zabudowanej budynkiem, w którym znajdują się nie więcej niż cztery lokale mieszkalne, stawka wynosi:

- 1,30 zł / za każdy m² – jeżeli na 1 lokatora przypada do 27 m²
- 29,50 zł od osoby – jeżeli na 1 lokatora przypada więcej niż 27 m²

Sankcje za niesegregowanie odpadów (zabudowa jednorodzinna):

- od metra kwadratowego powierzchni lokalu mieszkalnego: 2,60 zł
- za każdą osobę zamieszkującą daną nieruchomość: 59,00 zł

NIERUCHOMOŚCI NIEZAMIESZKAŁE



Dla nieruchomości niezamieszkałych uchwalono stawki za określony pojemnik/worek w wysokości dopuszczonej przez ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, tj.:

- | | |
|---|---|
| • worek 80 litrów – 12,12 zł | • pojemnik 0,36 m ³ – 19,04 zł |
| • worek 120 litrów – 18,19 zł | • pojemnik 0,66 m ³ – 34,92 zł |
| • pojemnik 0,06 m ³ – 3,17 zł | • pojemnik 1,10 m ³ – 58,20 zł |
| • pojemnik 0,08 m ³ – 4,23 zł | • pojemnik 7,00 m ³ – 370,41 zł |
| • pojemnik 0,12 m ³ – 6,34 zł | • pojemnik 10,00 m ³ – 529,16 zł |
| • pojemnik 0,24 m ³ – 12,69 zł | • pojemnik 16,00 m ³ – 846,66 zł |

Sankcje za niesegregowanie odpadów:

- | | |
|---|--|
| • worek 80 litrów – 24,24 zł | • pojemnik 0,36 m ³ – 38,08 zł |
| • worek 120 litrów – 36,38 zł | • pojemnik 0,66 m ³ – 69,84 zł |
| • pojemnik 0,06 m ³ – 6,34 zł | • pojemnik 1,10 m ³ – 116,40 zł |
| • pojemnik 0,08 m ³ – 8,46 zł | • pojemnik 7,00 m ³ – 740,82 zł |
| • pojemnik 0,12 m ³ – 12,68 zł | • pojemnik 10,00 m ³ – 1058,32 zł |
| • pojemnik 0,24 m ³ – 25,38 zł | • pojemnik 16,00 m ³ – 1693,32 zł |

NIERUCHOMOŚCI MIESZANE

Właściciele nieruchomości „mieszanych”, tj. w części zamieszkałych, a w części niezamieszkałych (np. domki jednorodzinne z osobnym lokalem użytkowym, w którym prowadzona jest działalność gospodarcza, oraz bloki wielolokalowe, w których znajdują się mieszkania i lokale użytkowe), pozostają obligatoryjnie objęci gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.

Z uwagi na zmianę metody naliczania opłaty dla lokali użytkowych wprowadzono teraz naliczanie opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów z każdej z pięciu obowiązkowych frakcji (nie tylko, jak było dotychczas, odpadów zmieszanych). W związku z tym **należy do 10 października 2020 r. złożyć nowe deklaracje obowiązujące od września.**

W tym przypadku stosuje się mieszany taryfikator opłat – odpowiednio dla części zamieszkałych (zabudowa wielorodzinna, budynki wielorodzinne) i niezamieszkałych.



FOT. FREEPIK/SHUTTERSTOCK

DEKLARACJE

Właściciele nieruchomości zamieszkałych, którzy dotychczas nie segregowali odpadów, mają obowiązek złożenia nowych deklaracji, począwszy od 1 września 2020 r., ze wskazaniem stawki opłaty obowiązującej dla zbiórki selektywnej.

Deklaracje i inne wymagane dokumenty można:

- przesłać pocztą na adres: Urząd Miejski Wrocławia, Centrum Obsługi Podatnika, ul. Kotlarska 41, 50-151 Wrocław
- złożyć w Centrum Obsługi Podatnika przy ul. Kotlarskiej 41 oraz przy ul. G. Zapolskiej 4 (w sali obsługi nr 3, stanowisko 16)



ekosystem



Wszystkie informacje oraz **kalkulator opłat** znaleźć można na stronie:

www.wroclaw.pl/odpady

Вроцлавський громадянський бюджет 2020 – голосування

Від 18 вересня до 5 жовтня триває голосування за Вроцлавський громадянський бюджет 2020. Приймайте рішення про те, як витратити 25 мільйонів злотих та змінійте свої мікрорайони, райони і місто. Голосувати можуть усі мешканці

Вроцлава, без огляду на вік та громадянство.

Як голосувати

Право голосу є у кожного мешканця Вроцлава, незалежно від віку та громадянства (можуть голосувати також діти). Умова одна: необхідно вказати персональний номер PESEL. Іноземці, які не мають номера PESEL, можуть голосувати на папері у пункті для голосування (вул.

Г. Запольської, 4, площа Новий Тарг 1-8, вул. В. Богуславського 8-10, проспект М. Кромера, 44) і працюють у робочий час. Замість номера PESEL потрібно надають номер документа, що посвідчує особу. Щоб проголосувати, не треба бути прописаним у Вроцлаві. Ми голосуємо за 199 проектів, в тім: озеленення / відпочинок, для пішоходів / велосипедистів, дитячі майданчики, дороги,



спорт, подвір'я, громадський транспорт, відновлення територій.

Більше:

www.wroclaw.pl/ua/

Польсько-Українська Фемінатива

Це українсько-польський віртуальний фестиваль, під час якого письменниці, художниці, інтелектуалки та активістки з Польщі та України, будуть дискутувати не лише про літературу і її вплив на формування нашого світогляду в часі пандемії, але і про те, чи в Польщі та Україні маємо подібне бачення на труднощі сьогодення.

Протягом двох місяців відбудеться шість зустрічей, учасниці яких будуть розмовляти про права людини, збройні конфлікти, екологічні та кліматичні зміни, про міграцію і силу, а також про проблеми українських та польських жінок. Але в першу чергу, будемо та прагнемо розмовляти про добру та якісну літературу.

На сьогоднішній день, кожен десятий житель Вроцлава – громадянин/громадянка України, а особливу та найбільшу роль в будові спільноти відіграють жінки-українки. Трансляція зустрічей буде від-

буватися на каналах соціальних медіа організаторів: Міської Бібліотеки у Вроцлаві, Бібліотечно-Культурного Центру «Фама», а також Медіатеки.

- 18.09, о 18:00, «Чи війна непокоїть жінок? Збройні конфлікти в сучасній польській та українській літературі».
- 25.09, о 18:00, «Бути жінкою! Бути жінкою! Про ставлення до жінок в світі артистів».
- 23.10, о 18:00, «Емігрантки, біженки, сучасні кочівниці».
- 30.10, о 18:00, «Завтра може бути запізно – активістки про



права людини!».

ратив в сучасній літературі».

- 20.11, о 18:00, «Жінки інтерпретують мені світ. Жіночий на-

- 27.11, о 18:00 «Королева-матір. Якби жінки керували світом».

Виставка Міжкультурної Освіти

Ярмарок відбудеться 23-25 вересня в режимі онлайн.

Головною темою цього річного видання Ярмарку стануть зміни та адаптація. Здається, що пандемічна криза призвела до того, що темпи змін ще більше прискорились – також у сфері міжкультурної освіти.

Під час Ярмарку буде можливість дізнатись багато нового про міжкультурну освіту в кризовій ситуації, побудову міжкультурних відносин та роль освіти у створенні та підтримці ідентичності національних та етнічних меншин у Польщі.

З нагоди Ярмарку також можна буде взяти участь у супутніх

заходах – семінарах, практикумах, чудових кінопоказах, підготовлених Brave Cinema, та зустрічах, пов'язаних з міжкультурними темами.

Участь – безкоштовна. Зареєструватися та знайти деталі можете на сторінці:

www.wielokultury.wroclaw.pl



Wroclaw Citizens' Budget: voting

From 18th September till 5th October, you can vote for projects of the Wrocław Citizens' Budget 2020. Decide how to spend 25 million PLN and change your housing estates and the city. Each inhabitant of Wrocław is allowed to submit his vote, regardless of age and nationality.

How to vote

Each inhabitant of Wrocław is entitled to vote irrespective of age and nationality (including children). The only requirement is to state your PESEL number. Foreigners who don't have PESEL number can vote on paper in voting places. Instead of PESEL number, they need to give their ID number. Voting places are located in Citizen Service Centers (ul. G. Zapolskiej 4, pl. Nowy Targ 1-8, ul. W. Bogusławskiego 8-10, al. M. Kromera 44) and are open during office hours. Children are not required to have their personal identity card – everybody receives their own PE-

SEL number along with the birth certificate.

In order to vote, you do not have to be registered for permanent residence in Wrocław.

Which project wins?

In order to be selected, a project has to receive at least 100 valid votes.

The projects that received successively the biggest number of votes will be selected for implementation until the exhaustion of funds within the framework of housing-estate projects (9 million PLN) and municipal projects (16 million PLN).

The results of the voting will be published at: www.wroclaw.pl/wbo and in the Public Information Bul-



letin (BIP).

You can vote for 199 projects, including: green areas / recreation,

pedestrian / bike routes, playgrounds, roads, sport, backyards public transport, revitalisation,

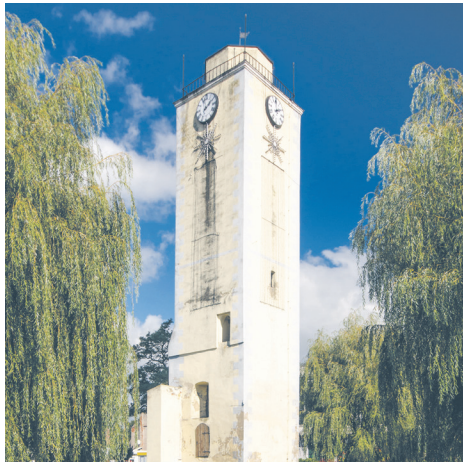
non-investment projects

www.wroclaw.pl/en/

Uroki aglomeracji wrocławskiej

Jesień w aglomeracji wrocławskiej

Witaj, jesieni! Choć wolimy dni bez deszczu, z uśmiechem witamy nawet towarzyszące ci pochmurne dni, bo to dzięki nim dwa razy mocniej cieszymy się każdym promykiem słońca. Jesień wycisza i maluje przyrodę fantastycznymi barwami. Jesiennych pomysłów na aktywne spędzanie czasu jest wiele we Wrocławiu i wokół niego. To nie tylko ciekawe zabytki, tajemnicze miejsca i legendy, to również piękne lasy i malownicze stawy.



Bierutów

To miasteczko o 750-letniej historii – z wieżą ratuszową, ale bez ratusza, oraz innymi ciekawymi zabytkami o zaskakującym przeznaczeniu: w zamku książąt wrocławskich znajdują się mieszkania komunalne, a w synagodze – sala gimnastyczna.

Nazwa miasteczka wywołuje skojarzenia z komunistycznym prezydentem PRL, choć w istocie nie ma z nim nic wspólnego. Historycy doszukują się raczej związków ze św. Jadwigą Śląską. Położone jest w zjawiskowej Dolinie Widawy, krajobrazami której zachwycają się kajakarze i miłośnicy aktywnej turystyki. To świetna propozycja na wyprawy krajoznawcze, zwłaszcza przez Dolinę Stawów czy „Amazonię” i miejsce, w którym Widawa z rzeki nizinnej zmienia się w górską.



Dobroszyce

Blisko połowa powierzchni gminy to lasy, ale nie oznacza to, że Dobroszyce zainteresują jedynie grzybiarzy. Miłośnicy zabytków i sielskich krajobrazów w gminie nad rzeką Dobra znajdą również: trzy zespoły pałacowo-parkowe (w Dobrej, Dobrzeniu i Dobroszycach – ten ostatni znalazł się nawet w herbie gminy), imponujący zespół kościelny, pomnikowe dęby i cisy oraz malownicze stawy.

Wokół Dobroszyc wiedzie 36-kilometrowa pętla rowerowa. Traficie na niej na wszystko, co w tej gminie najlepsze: historyczne budowle, drewniany kościółek, szachulcowe stodoły, leśniczówki i dom myśliwski Hubertówka, którego elewację zdobi niezwykle mural ze scenami z polowania.



Brzeg Dolny

Brzeg Dolny rozłożył się na północnym brzegu Odry. Ale miejsca do rekreacji to nie tylko nadodrzańskie łąki, ale także zbiorniki rekreacyjne zlokalizowane w miejscowościach Wały, Grodzanów, Pogalewo. W chłodne dni można zaplanować wyprawę do dolnobrzezkiego aquaparku, jednego z pierwszych, jakie powstały na Dolnym Śląsku.

Przeglądający się w Odrze pałac Hoymów, kaplica wybudowana w miejscu, gdzie odpoczywała św. Jadwiga Śląska i jeden z najstarszych kościołów szachulcowych na Dolnym Śląsku to najciekawsze zabytki architektury w gminie. Sam Brzeg Dolny, kojarzony z przemysłem chemicznym, ma swoje przepiękne zielone płuca – to ogromny park zajmujący dużą część w centrum miasta.



Długoleś

To nie tylko słynny Śląski Windsor w Szczodrem, ale również inne pałace z frapującą historią: w Domaszczynie gościł car Mikołaj I, w Borowej – hitlerowski konserwator zabytków ukrywał słynny Skarb Dolnego Śląska, a w Śliwicach pomieszkiwał jeden uczestników nieudanego zamachu na Hitlera w 1944 r.

Ale nie tylko historyczne postacie są kanwą takich filmowych konotacji gminy. Do rejestru zabytków wpisano aż 19 parków z interesującymi pomnikami przyrody. Za plenery do filmów śmiało mogłyby posłużyć „toskańskie” południowe stoki Wzgórz Trzebnickich ze zlokalizowanymi tam winnicami, zjawiskowy Czarny Jar pod Zaprzężynem, kompleks leśnych stawów pomiędzy Borową i Rakowem czy malownicza Dolina Widawy w okolicach Brzeziej Łąki.

Meleksem przez zoo – nowa usługa dla zwiedzających

33 hektary powierzchni wrocławskiego zoo do zwiedzenia w godzinę – Zoo Wrocław wprowadziło nową usługę, dzięki której ogród poznamy, podróżując meleksem razem z przewodnikiem.

Oprócz niezapomnianych wrażeń to również dobra okazja do pogłębienia swojej wiedzy na temat poszczególnych gatunków zwierząt i historii wrocławskiego zoo.

– Staramy się cały czas rozwijać naszą ofertę dla odwiedzających. Dwa nowe projekty, które realizujemy od początku wakacji, to „Daj się oprowadzić” oraz „Afrykarium od kuchni”. Teraz dołączyła do nich kolejna, czyli zwiedzanie ogrodu naszymi melekami – podkreśla Agnieszka Korzeniowska, dyrektor ds. marketingu Zoo Wrocław.

Ekspresowe zwiedzanie z przewodnikiem

Nowa oferta – ze względów bezpieczeństwa – jest skierowana do osób od 10. roku życia, w szczególności do rodzin oraz osób starszych, dla których klasyczne zwiedzanie może być

dużym wysiłkiem. Teraz będą mogli poznać ogród w ekspresowym tempie.

Przejazdy będą odbywać się od poniedziałku do piątku o godzinie 9.15 – start przy głównym wejściu. Godzinna wycieczka zakończy się pod Afrykarium, skąd będzie można udać się na dalsze zwiedzanie.

Wycieczki melekami będą organizowane zgodnie z zaleceniami na czas pandemii. Obowiązkowe będą maseczki plus dezynfekcja rąk, pojazdy także będą zdezynfekowane.

Bilety przez internet i w kasie

Koszt przejażdżki meleksem to 150 zł, które należy dopłacić do ceny standardowego biletu do zoo. Do pojazdu wsiąść może jednocześnie trzech zwiedzających.



Bilety są do nabycia w sklepie internetowym lub w kasach wrocławskiego ogrodu. Na początek

dziennie odbywać się będzie tylko jeden taki przejazd, dlatego pracownicy zoo zachęcają do kupowania wejściówek przez internet,

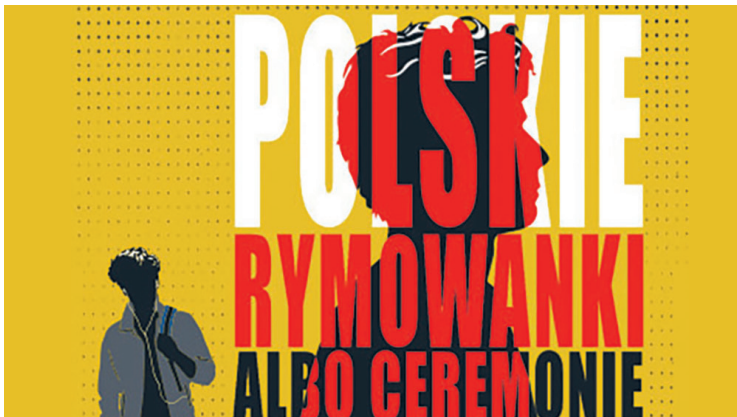
żeby mieć pewność, że usługa danego dnia będzie dostępna.

IL UM WROCŁAW



75 lat powojennego Wrocławia

IL WROCŁAWKI TEATR LALEK



IL CK ZAMEK



Spektakl „75, czyli powojenna historia Wrocławia”

Wokaliści, akrobaci i muzycy w wyjątkowym projekcie, którego transmisję online (pod adresem www.wroclaw.pl/75) obejrzymy już w niedzielę 4 października o godz. 19.00. Kamil Przyboś, reżyser „Prometeusza”, który zachwycił na scenie Impartu, przygotował widowisko z okazji 75-lecia zakończenia II wojny światowej i przyłą-

czenia ziem zachodnich do Polski. „Jest to podróż w czasie pokazująca historię naszego miasta od ruin po wojnie, aż po dzisiejsze piękne i prężnie rozwijające się europejskie miasto” – zapowiadają organizatorzy. W spektaklu wystąpią m.in. Młodzieżowa Akademia Musicalowa, akrobaci z Agencji Artystycznej Everest Production i Orkiestra Kameralna Silesian Art Collective. Na spektakl zaprasza prezydent Wrocławia.

Nowy sezon we Wrocławskim Teatrze Lalek

W sezonie 2020/2021 zaplanowano cztery premiery (w większości na dużą scenę), a w czerwcu 2021 zostanie zorganizowany przełożony Przegląd Nowego Teatru dla Dzieci.

Pierwsza premiera „Polskie rymowanki albo ceremonie” została już pokazana online i od 12 września można ją obejrzeć na stronie

teatru www.teatrlalek.wroclaw.pl. Kolejna realizacja – „anderSEN O TEATRZE” także zostanie zaprezentowana online, ale organizatorzy zapewniają, że przedstawienie będzie grane również z udziałem publiczności. Cały czas można chodzić na spektakle, które były w repertuarze – niektóre przeniesiono na dużą scenę, aby mogły być grane przy mniejszej widowni, niektórym zmniejszona zostanie liczba widzów.

Jarmark Jadwizański

W niedzielę, 4 października od godz. 11.00 można zajrzeć na tradycyjny Jarmark Jadwizański na Zamku w Leśnicy. Nazwa jest znamienna – wydarzenie odbywa się na cześć Jadwigi Śląskiej, która spędziła kilka lat swojego życia właśnie w leśnickim zamku. Nie zabraknie obozowiska bractwa rycerskiego, w którym

obejrzymy, jak niegdyś żyli (w co się ubierali, jak jedli) i walczyli średniowieczni woje. Zobaczymy również z pomocy jakich rzemieślników korzystali (kowala, garncarza, tkacza, papiernika, garbarza). Można też będzie spróbować swoich sił i nauczyć się strzelać z łuku, miotać toporem, nożem i włócznią. Oczywiście pod baczny okiem instruktora.

Barons Wrocław Mistrzem Polski

13 września nie był pechowy dla baseballistów Barons Wrocław, którzy po raz pierwszy w historii istnienia zdobyli tytuł Mistrza Polski. Choć do zakończenia rozgrywek zostały jeszcze cztery mecze, to dzięki aż 15 wygrany w 16 meczach już teraz Baronowie mogą świętować pierwsze miejsce w ekstralidze.



Wrzesień na Partynicach

Za nami najważniejszy dzień na wrocławskich Partynicach, czyli Wielka Wrocławska Nagroda Prezydenta Wrocławia. Emocji nie brakowało, ale to jeszcze nie koniec wydarzeń na Wrocławskim Torze Wyścigów Konnych w tym sezonie.

Kalendarium września:

Szkolenie Working Equitation z Goncalo Soares i Davidem (17–18 września)

I Międzynarodowe Zawody Working Equitation w Polsce (19–20 września)

Trenuj na wyścigach – edycja II (20 września)

9. Dzień Wyścigowy (30 września)

Cafe Berg szuka najemcy

Wybrany w sierpniu br. najemca, który miał poprowadzić słynny domek nad fosą, zrezygnował z podpisania umowy i miasto ponownie ogłosiło przetarg w tej sprawie. W wyremontowanym obiekcie powstanie kawiarnia Cafe Berg.

Na przełomie maja i czerwca Zarząd Zasobu Komunalnego ogłosił przetarg na najemcę domku nad fosą. Wpłynęło siedem ofert. 12 sierpnia przetarg rozstrzygnięto i wybrano wrocławską spółkę, która w mieście prowadzi już cukiernię. Okazało się jednak, że wyłoniony najemca, zrezygnował z podpisania

umowy. A to oznacza, że miasto raz jeszcze musi przeprowadzić procedurę przetargową.

Część jawna przetargu odbędzie się 2 października 2020 r. o godz. 08.30 w siedzibie Zarządu Zasobu Komunalnego przy ul. św. Elżbiety 3, sala nr 101, I piętro.

Budynek, zanim stał się piękny jak przed laty, musiał przejść roczny remont. Zaprojektowany przez Maxa Berga kiosk nad fosą, u zbiegu ulic Podwale i Kołłątaja, został odnowiony. Za pierwszy etap prac miasto zapłaciło 1 mln 368 tys. zł.

Wrocławski Niezbędnik

Telefony alarmowe, infolinie we Wrocławiu

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia:

Numer ratunkowy: **112**
 Pogotowie Ratunkowe: **999**
 Policja: **997**
 Straż Pożarna: **998**
 Straż Miejska: **986**
 Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (numer ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
 Stały dyżur Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne we Wrocławiu

Pogotowie energetyczne: **991**
 (połączenie bezpłatne, dostępne także z tel. komórkowych)
 Pogotowie gazowe: **992**
 Pogotowie ciepłownicze: **993**
 Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**
 (czynne przez całą dobę, bez numeru kierunkowego, połączenie bezpłatne)

Infolinie we Wrocławiu

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 3 111**
 (PN-PT: 9.00-19.00)
 Punkt informacji dla obcokrajowców: **71 77 24 950**
 Infolinia MPK: **71 321 72 71, 71 321 72 70**
 (PN – PT 7.00-20.00)
 Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77**

Ważne telefony – pozostałe

Widzisz dym ze spalania odpadów, zgłoś to! Telefon alarmowy: **986**
 (całodobowy) lub **71 310 06 46**
 (w godz. 07.00-14.00)
 Biuro Rzeczy Znajdionych: **71 376 08 96**
 (SR: 8.30-16.00, w pozostałe dni robocze w godz. 8.00-14.00)
 Biuro Obsługi Pasażera MPK Wrocław: **71 321 72 71**
 (PN-PT: 8.00-20.00)
 Telefoniczne centrum obsługi klienta MPWiK: **71 34 09 655**
 (SR: 8.00-17.00, w pozostałe dni robocze w godz. 8.00-15.00)
 Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501**
 Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02**
 Taxi Senior **794 123 124**

REDAKCJA:

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
 tel. + 48 71 7776 71 42
www.wroclaw.pl,
 e-mail: redakcja@araw.pl

Redaktor naczelna
 Ewa Wapłak

Redaktor wydania
 Ewa Wapłak

DRUK:
 AGORA
 Daniszewska 27, 03-230 Warszawa

WYDAWCA:
 Gmina Wrocław

